

“МТЕЛ” а.д. БАЊА ЛУКА

**Неконсолидовани финансијски извјештаји
за годину која се завршава 31. децембра 2019.
године**

САДРЖАЈ

	Страна
ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА	1 - 5
НЕКОНСОЛИДОВАНИ ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ	
Неконсолидовани извјештај о добитку и губитку и осталом укупном резултату	6
Неконсолидовани извјештај о финансијском положају	7
Неконсолидовани извјештај о промјенама у капиталу	8
Неконсолидовани извјештај о новчаним токовима	9
Напомене уз неконсолидоване финансијске извјештаје	10 - 61

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

АКЦИОНАРИМА И УПРАВНОМ ОДБОРУ “МТЕЛ” а.д. БАЊА ЛУКА

Мишљење

Извршили смо ревизију појединачних (неконсолидованих) финансијских извјештаја “Мтел” а.д. Бања Лука (“Друштво”), који обухватају појединачни извјештај о финансијском положају на дан 31. децембра 2019. године и појединачни извјештај о добитку и губитку и осталом укупном резултату, појединачни извјештај о промјенама у капиталу и појединачни извјештај о новчаним токовима за годину која се завршава на тај дан, као и напомене уз појединачне финансијске извјештаје, укључујући и преглед значајних рачуноводствених политика.

По нашем мишљењу, приложени појединачни финансијски извјештаји приказују истинито и објективно, по свим материјално значајним питањима, неконсолидовану финансијску позицију Друштва на дан 31. децембра 2019. године, као и неконсолидоване резултате његовог пословања и неконсолидоване токове готовине за годину која се завршава на тај дан у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања (МСФИ).

Основа за мишљење

Ревизију смо извршили у складу са Међународним стандардима ревизије (МСР). Наше одговорности у складу са тим стандардима детаљније су описане у одјелу нашег извјештаја *Одговорности ревизора за ревизију појединачних финансијских извјештаја*. Ми смо независни у односу на Друштво у складу са *Кодексом етике за професионалне рачуновође* Одбора за међународне етичке стандарде за рачуновође (*ИЕСБА Кодекс*), *заједно са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију појединачних финансијских извјештаја у Републици Српској* и испунили смо и друге наше етичке одговорности у складу са овим захтјевима и ИЕСБА Кодексом. Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбјеђују основу за изражавање нашег мишљења.

Кључна питања ревизије

Кључна питања ревизије су она питања која су, по нашем професионалном просуђивању, била од највећег значаја у нашој ревизији појединачних финансијских извјештаја текућег периода. Ова питања су обрађена у контексту ревизије појединачних финансијских извјештаја у цјелини, као и у формирању нашег мишљења о њима и ми не изражавамо посебно мишљење о овим питањима.

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

АКЦИОНАРИМА И УПРАВНОМ ОДБОРУ “МТЕЛ” а.д. БАЊА ЛУКА (Наставак)

Кључна питања ревизије (Наставак)

Кључно питање ревизије	Примјењене процедуре ревизије
1. Признавање прихода (тачност евидентирања прихода због сложености информационих система за генерисање прихода од извршених услуга) Напомена 5. уз појединачне финансијске извјештаје	
Постоји инхерентни ризик у вези са тачношћу признатих прихода од извршених услуга који произилази из сложености информационих система (ИТ) Друштва преко којих се мјери остварени саобраћај, тарифирање цијена, одобрени бесплатни саобраћај и остали попусти у процесу генерисања прихода.	Процјенили смо најважније ИТ системе Друштва за евидентирање оствареног саобраћаја, тарифирање цијена и фактурисање услуга купцима и спровели тестове релевантних контрола над овим системима, тестирали смо релевантне контроле над преносом података из одговарајућих информационих система у главну књигу, као и контроле над процесом плаћања рачуна од стране купаца и процесом рјешавања жалбених захтјева купаца.
На бази спроведених процедура, нисмо идентификовали значајне налазе у односу на тачност евидентираних прихода у 2019. години.	На бази узорка смо тестирали усаглашеност цијена и услова попушта на фактурама купаца са важећим цјеновником и условима попушта.
Кључно питање ревизије	Примјењене процедуре ревизије
2. Разграничење прихода и расхода због процјена уговорених одобрених и остварених роминг попушта у међународном саобраћају Напомене 24. и 33. уз појединачне финансијске извјештаје	
Обрачунати нефактурисани приходи Друштва од роминг попушта уговорених са другим операторима у међународном саобраћају, као и укалкулисани расходи за роминг попусте одобрене другим операторима од стране Друштва су изабрани за кључно питање ревизије због тога што укључују значајан обим процјена руководства које се односе на испуњење услова из појединачних уговора са одређеним операторима.	Прегледали смо уговоре са најзначајнијим операторима по оствареном приходу/расходу од роминг попушта, спровели смо тестове над узорком улазних/излазних рачуна према операторима и провјерили њихову тачност, као и усклађеност са условима дефинисаним у уговорима о роминг попустима.
На бази спроведених процедура, нисмо идентификовали значајне налазе у односу на обрачунате попусте по основу оствареног роминг саобраћаја у 2019. години.	Извршили смо провјеру фактурисања износа роминг-а са обрачунима и поравнањима добијеним од клиринг кућа у току 2019. године. Такође смо провјерили и конзистентност у примјени рачуноводствених политика Друштва приликом евидентирања роминг попушта.

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

АКЦИОНАРИМА И УПРАВНОМ ОДБОРУ “МТЕЛ” а.д. БАЊА ЛУКА (Наставак)

Кључна питања ревизије (Наставак)

Кључно питање ревизије	Примјењене процедуре ревизије
3. МСФИ 16 - Закупи (објелодањивање) Напомене 2.4., 13. и 28. уз појединачне финансијске извјештаје	
Објелодањивања у складу са МСФИ 16 “Закупи” су изабрана за кључно питање ревизије због тога што укључују значајан ниво процјене приликом утврђивања квантитативног утицаја прве примјене овог стандарда, као и значајан број ревизорских процедура потребних за процјену адекватности захтјеваних објелодањивања у складу са захтјевима наведеног стандарда. Приликом прве примјене наведеног стандарда, Друштво је изабрало модификовани ретроспективни приступ гдје се ефекат приказује кумулативно као корекција почетног салда на датум прве примјене стандарда без корекције упоредних података за претходну годину. На бази спроведених процедура, нисмо идентификовали значајне налазе у односу на објелодањивање ефеката прве примјене МСФИ 16 “Закупи”. Извршена објелодањивања у вези са МСФИ 16 “Закупи” су релевантна и одговарајућа.	Процјенили смо дизајн и примјену кључних контрола које се односе на објелодањивања у вези са утицајем преласка на МСФИ 16 “Закупи”. Такође смо процјенили примјереност дисконтних стопа при утврђивању обавеза за закуп. Провјерили смо тачност коришћених података на одабраном узорку закупа према оригиналном уговору или другим поткрепљујућим информацијама Поред тога, провјерили смо интегритет и математичку тачност обрачуна у складу са стандардом за сваки закуп који је узет као узорак путем поновног обрачуна очекиване корекције почетног салда. Провјерили смо да ли су објелодањивања у оквиру појединачних финансијских извештаја одговарајућа и у складу са модификованим ретроспективним приступом изабраним у складу са параграфом Ц5(б) МСФИ 16 “Закупи”.

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

АКЦИОНАРИМА И УПРАВНОМ ОДБОРУ “МТЕЛ” а.д. БАЊА ЛУКА (Наставак)

Одговорности руководства и лица овлашћених за управљање за појединачне финансијске извјештаје

Руководство Друштва је одговорно за састављање и истинито приказивање појединачних финансијских извјештаја у складу са МСФИ, као и за оне интерне контроле које руководство одреди као неопходне у припреми појединачних финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале усљед криминалне радње или грешке.

При састављању појединачних финансијских извјештаја, руководство је одговорно за процјену способности Друштва да настави пословање по начелу сталности, објелодањујући, када је то примјенљиво, питања која се односе на наставак пословања и коришћење рачуноводствене основе сталности пословања, осим уколико руководство не намјерава да ликвидира Друштво или да обустави пословање, или нема другу реалну могућност осим да то уради.

Лица овлашћена за управљање одговорна су за надзор над процесом финансијског извјештавања Друштва.

Одговорности ревизора за ревизију појединачних финансијских извјештаја

Наш циљ је да се, у разумној мјери, увјеримо да појединачни финансијски извјештаји у цјелини не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале усљед криминалне радње или грешке, и да издамо извјештај ревизора који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање је висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија извршена у складу са МСР увијек открити материјално значајан погрешан исказ када он постоји. Погрешни искази могу настати усљед криминалне радње или грешке и сматрају се материјално значајним уколико се може у разумној мјери очекивати да они, појединачно или у збиру, утичу на економске одлуке корисника које се доносе на основу ових појединачних финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије у складу са МСР, ми користимо професионално просуђивање и задржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- Идентификујемо и процјењујемо ризике од материјално значајног погрешног исказа у појединачним финансијским извјештајима, насталог усљед криминалне радње или грешке, осмишљавамо и извршавамо ревизорске процедуре које одговарају тим ризицима и прибављамо ревизијске доказе који су довољни и одговарајући да обезбиједо основу за наше мишљење. Ризик од неоткривања материјално значајног погрешног исказа насталог усљед криминалне радње је већи од ризика од материјално значајног погрешног исказа насталог усљед грешке, пошто криминална радња може подразумијевати тајне споразуме, фалсификовање, намјерне пропусте, лажне исказе или заобилажење интерне контроле.
- Сагледавамо интерне контроле које су релевантне за ревизију ради осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања мишљења о дјелотворности интерних контрола Друштва.
- Оцјењујемо адекватност примјењених рачуноводствених политика и оправданост рачуноводствених процјена и са њима повезаних објелодањивања извршених од стране руководства.

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

АКЦИОНАРИМА И УПРАВНОМ ОДБОРУ “МТЕЛ” а.д. БАЊА ЛУКА (Наставак)

Одговорности ревизора за ревизију појединачних финансијских извјештаја
(Наставак)

- Доносимо закључак о адекватности примјене начела сталности пословања од стране руководства и, да ли, на основу прибављених ревизијских доказа, постоји материјално значајна неизвјесност у вези са догађајима или околностима који могу изазвати значајну сумњу у погледу способности Друштва да настави пословање по начелу сталности. Уколико закључимо да постоји материјално значајна неизвјесност, ми смо у обавези да скренемо пажњу у нашем извјештају ревизора на одговарајућа објелодањивања наведена у појединачним финансијским извјештајима, или да модификујемо наше мишљење, уколико су таква објелодањивања неадекватна. Наши закључци се заснивају на ревизијским доказима прибављеним до датума нашег извјештаја ревизора. Међутим, будући догађаји или услови могу проузроковати да Друштво престане да послује у складу са начелом сталности.
- Дајемо оцјену опште презентације, структуре и садржаја појединачних финансијских извјештаја, укључујући и објелодањивања, као и да ли појединачни финансијски извјештаји приказују поткрепљујуће трансакције и догађаје на начин којим се постиже истинита и објективна презентација.

Ми комуницирамо са лицима овлашћеним за управљање у вези са, између осталог, планираним обимом и временом ревизије и значајним налазима ревизије, укључујући и значајне недостатке у интерним контролама које идентификујемо током наше ревизије.

Такође обезбјеђујемо лицима овлашћеним за управљање изјаву да се придржавамо релевантних етичких захтјева у вези са независношћу и да ћемо им саопштити све односе и остала питања за које се у разумној мјери може очекивати да се одражавају на нашу независност, и, гдје је то примјенљиво, одговарајуће мјере заштите.

Од питања саопштених лицима овлашћеним за управљање, одређујемо она питања која су била од највећег значаја у ревизији појединачних финансијских извјештаја текућег периода и, сходно томе, представљају кључна питања ревизије. Ми описујемо ова питања у нашем извјештају ревизора, осим уколико закон или регулатива искључују јавно објелодањивање у вези са питањем или, када, у изузетно ријетким околностима, одлучимо да питање не би требало да се саопшти у нашем извјештају због тога што се у разумној мјери може очекивати да негативне посљедице саопштавања превазиђу корист за јавни интерес од саопштавања тог питања.

Партнер ангажовања на ревизији чији је резултат рада овај извјештај независног ревизора је Велемир Јањић.

Бања Лука, 9. април 2020. године

Велемир Јањић
Овлашћени ревизор
БДО д.о.о. Бања Лука

НЕКОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ О ДОБИТКУ И ГУБИТКУ И ОСТАЛОМ УКУПНОМ РЕЗУЛТАТУ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
(У Конвертибилним маркама)

	Напомене	Година која се завршава 31. децембра 2019.	Година која се завршава 31. децембра 2018.
Приходи од продаје робе и услуга	5	414,271,508	414,234,450
Остали пословни приходи	6	9,079,439	15,688,230
Трошкови материјала, робе и везаних услуга	7	(58,307,782)	(58,970,938)
Трошкови запослених	8	(72,029,733)	(72,621,551)
Трошкови амортизације	12,13,14	(114,892,950)	(98,737,278)
Трошкови производних услуга	9	(85,944,944)	(106,180,831)
Остали пословни расходи	10	(25,950,210)	(21,894,170)
Финансијски приходи-каматоносни	11	886,474	1,569,625
Финансијски приходи-остали	11	8,176,944	384,881
Обезвређење финансијских средстава	22	(1,552,149)	(3,546,642)
Финансијски расходи	11	(6,307,850)	(1,725,521)
Добитак прије опорезивања		67,428,747	68,200,255
Порез на добитак	35 (a)	(6,403,041)	(7,182,743)
Нето добитак		61,025,706	61,017,512
Остали укупни резултат, умањен за порезе:			
<i>(a) Ставке које могу бити накнадно рекласификоване у добитке и губитке:</i>			
Добици/(Губици) од финансијске имовине чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат	17	536	(643)
Укупни остали резултат, умањен за порезе		536	(643)
Укупни резултат за годину		61,026,242	61,016,869
Зарада по акцији:			
Основна и разријеђена зарада по акцији	37	0.1242	0.1242

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових
неконсолидованих финансијских извјештаја.

Приложени неконсолидовани финансијски извјештаји Друштва су утврђени од стране менаџмента "Мтел" а.д. Бања Лука дана 28. фебруара 2020. године.

Потписано у име Друштва:

Марко Лопичић
Генерални директор

Јасмина Лопичић
Извршни директор за финансије

НЕКОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ
На дан 31. децембар 2019. године
(У Конвертибилним маркама)

	Напомене	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	12	90,750,366	57,080,594
Имовина с правом кориштења	13	52,321,161	-
Некретнине и опрема	14	561,866,093	553,318,244
Улагања у зависна друштва	15	223,194,608	45,028,438
Улагања у придружена друштва	16	149,736,065	74,563,739
Остала улагања	17	40,864	60,345
Дугорочна потраживања и кредити	18	1,450,652	7,459,945
Одложена пореска средства	35 (в)	259,254	268,641
		1,079,619,063	737,779,946
Обртна имовина			
Залихе	19	16,268,196	13,744,533
Купци	20	77,630,142	64,005,466
Друга потраживања	21	1,317,896	1,075,137
Депозити и потраживања за кредите	23	10,641,844	63,228,131
Активна временска разграничења	24	20,006,000	18,851,823
Готовина и готовински еквиваленти	25	41,497,361	69,768,328
		167,361,439	230,673,418
Укупна актива		1,246,980,502	968,453,364
ПАСИВА			
Капитал			
Акцијски капитал	26	491,383,755	491,383,755
Законске резерве	26	49,141,766	49,141,766
Нереализовани (губици)/добити од финансијске имовине чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат		(676)	(1,212)
Остале резерве - резерве по основу инвестиционе обавезе	26	97,791,500	97,791,500
Нераспоређени добитак		43,575,758	38,445,821
		681,892,103	676,761,630
Дугорочне обавезе и резервисања			
Каматносни кредити и позајмице	27	253,083,336	159,008,277
Обавезе по основу закупа	28	42,594,509	-
Остале дугорочне обавезе		13,604,976	
Разграничени приходи	29	49,468	61,835
Бенефиције за запослене	30	6,251,144	6,144,678
Резервисања	31	46,032	147,862
Одложене пореске обавезе	35 (г)	275,339	415,159
		315,904,804	165,777,811
Краткорочне обавезе			
Каматносни кредити и позајмице	27	85,038,457	28,773,808
Обавезе по основу закупа	28	10,644,669	-
Добављачи	32	53,421,860	59,517,569
Пасивна временска разграничења	33	24,876,880	21,014,017
Бенефиције за запослене	30	601,786	660,996
Разграничени приходи	29	12,367	12,367
Обавезе за дивиденду	37	15,289,409	9,884,812
Обавезе за порез на добитак	35 (д)	235,645	227,089
Остале обавезе	34	59,062,522	5,823,265
		249,183,595	125,913,923
Укупна пасива		1,246,980,502	968,453,364

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових
неконсолидованих финансијских извјештаја.

НЕКОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
(У Конвертибилним маркама)

	Акцијски капитал	Законске резерве	Нереализовани (губици)/добити од финансијске имовине чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат	Остале резерве - резерве по основу инвестиционе обавезе	Нераспоређени добитак	Укупно
Стање, 1. јануар 2018. године	491,383,755	49,141,766	(569)	97,791,500	34,630,328	672,946,780
Нето добитак за годину	-	-	-	-	61,017,512	61,017,512
Укупни остали резултат за годину	-	-	(643)	-	-	(643)
<i>Укупни резултат за годину</i>	-	-	(643)	-	61,017,512	61,016,869
Расподјела добитка:						
Дивиденде акционарима	-	-	-	-	(34,630,328)	(34,630,328)
Привремена дивиденда акционарима	-	-	-	-	(22,571,691)	(22,571,691)
Стање, 31. децембар 2018. године	491,383,755	49,141,766	(1,212)	97,791,500	38,445,821	676,761,630
Нето добитак за годину	-	-	-	-	61,025,706	61,025,706
Укупни остали резултат за годину	-	-	536	-	-	536
<i>Укупни резултат за годину</i>	-	-	536	-	61,025,706	61,026,242
Расподјела добитка:						
Дивиденде акционарима	-	-	-	-	(38,445,821)	(38,445,821)
Привремена дивиденда акционарима	-	-	-	-	(17,449,948)	(17,449,948)
Стање, 31. децембар 2019. године	491,383,755	49,141,766	(676)	97,791,500	43,575,758	681,892,103

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових неконсолидованих финансијских извјештаја.

НЕКОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
(У Конвертибилним маркама)

	Година која се завршава 31. децембра 2019	Година која се завршава 31. децембра 2018
Токови готовине из пословних активности		
Приливи од продаје и примљени аванси	398,919,811	419,307,030
Остали приливи из редовног пословања	5,066,089	2,005,016
Одливи за набавке материјала, горива, енергије и друге трошкове	(161,811,610)	(177,720,348)
Одливи по основу бруто зарада и накнада зарада	(72,919,185)	(73,225,240)
Одливи по основу камата	(5,805,516)	(1,046,704)
Одливи по основу пореза из резултата	(6,524,918)	(5,552,748)
Одливи по основу осталих дажбина	(5,959,445)	(5,448,085)
<i>Нето прилив готовине из пословних активности</i>	150,965,226	158,318,921
Токови готовине из активности пласирања и инвестирања		
Набавке некретнина, опреме и нематеријалних улагања	(52,360,286)	(136,266,041)
Прилив по основу продаје некретнина, опреме и нематеријалних улагања	306,950	288,591
Приливи од камата	1,046,665	1,627,110
Приливи по основу дугорочних финансијских пласмана	6,030,728	19,580,114
Приливи/(Одливи) од краткорочних финансијских пласмана	52,586,287	(51,817,641)
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	1,200,000	-
Одливи по основу куповине акција и удјела	(208,150,315)	(2,933,745)
<i>Нето одлив готовине из активности пласирања и инвестирања</i>	(199,339,971)	(169,521,612)
Токови готовине из активности финансирања		
Приливи по основу дугорочних кредита	123,144,860	140,244,955
Приливи по основу краткорочних кредита	20,260,284	-
Одливи по основу дугорочних финансијских обавеза	(57,812,624)	(27,086,793)
Одливи по основу краткорочних кредита	(7,000,000)	-
Одливи по основу плаћања обавезе за закуп	(10,301,609)	-
Одливи за дивиденде и привремене дивиденде акционарима	(48,187,133)	(56,206,057)
<i>Нето прилив готовине из активности финансирања</i>	20,103,778	56,952,105
Нето (смањење)/повећање готовине и готовинских еквивалената	(28,270,967)	45,749,414
Готовина и готовински еквиваленти на почетку године	69,768,328	24,018,914
Готовина и готовински еквиваленти на крају године	41,497,361	69,768,328

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових
неконсолидованих финансијских извјештаја

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
1. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Друштво “Мтел” а.д. (у даљем тексту: “Друштво”) са сједиштем у Бањој Луци, Република Српска, Босна и Херцеговина, налази се на адреси Вука Караџића 2. Пуни пословни назив Друштва је “Телекомуникације Републике Српске” а.д. Бања Лука, а Друштво се у свом пословању користи са додатна два скраћена пословна имена – “Мтел” а.д. Бања Лука и “Телеком Српске” а.д. Бања Лука.

Већински власник Друштва је Предузеће за телекомуникације “Телеком Србија” а.д. Београд, Србија, који посједује 65.01% акција Друштва.

На дан 31. децембра 2019. године Друштво је, у свом власништву имало улоге у зависна и придружена Друштва према сљедећој структури:

ЗАВИСНА ДРУШТВА		Удио
<i>Logosoft д.о.о.</i> Сарајево, Босна и Херцеговина	100%	Друштво
<i>Блицнет д.о.о.</i> Бања Лука, Босна и Херцеговина	100%	Друштво
<i>Телрад Нет д.о.о.</i> Бијељина, Босна и Херцеговина	100%	Друштво
<i>Елта-Кабел д.о.о.</i> Добој, Босна и Херцеговина	100%	Друштво
ПРИДРУЖЕНА ДРУШТВА		Удио
<i>МТЕЛ д.о.о.</i> Подгорица, Црна Гора	49%	Друштво
	51%	Телеком Србија а.д. Београд
	41%	Друштво
<i>GO4YOU д.о.о.</i> Београд, Република Србија	59%	Телеком Србија а.д. Београд

На дан 31. децембра 2019. године, Друштво је имало 2,124 запослених (31. децембра 2018. године: 2,130 запослених).

Основна дјелатност Друштва је пружање телекомуникационих услуга, од којих су најзначајније услуге домаћег и међународног телефонског саобраћаја. Поред тога, Друштво нуди и широк спектар осталих телекомуникационих услуга, укључујући остале услуге фиксне и мобилне мреже, IP телевизија, закуп линија, приватни водови, услуге на цијелом мрежном подручју, додатне услуге у области мобилне мреже, интернет и мултимедијалне услуге. Друштво такође пружа услуге у области закупа, изградње, управљања и заштите телекомуникационе инфраструктуре.

На дан 31. децембра 2019. године, Друштво је обезбјеђивало телекомуникационе услуге за укупно 1,640,189 корисника (31. децембар 2018. године: 1,603,865 корисника).

Органи Друштва су: Скупштина акционара, Управни одбор, Извршни одбор, Генерални директор, Одбор за ревизију и интерни ревизор.

Генерални директор Друштва на дан 31. децембра 2019. године је: Марко Лопичић.

Чланови Управног одбора на дан издавања ових неконсолидованих финансијских извјештаја су:

Предраг Ђулибрк
Данијела Малетић
Дејан Царевић
Славко Митровић
Драшко Марковић
Бранко Маловић
Ненад Томовић

Чланови Извршног одбора на дан издавања ових неконсолидованих финансијских извјештаја су:

Марко Лопичић
Јасмина Лопичић
Радмила Бојанић
Миодраг Војиновић
Владимир Четровић
Никола Рудовић

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ НЕКОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Изјава о усаглашености

Приложени финансијски извјештаји представљају неконсолидоване финансијске извјештаје Друштва и састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања (МСФИ).

2.2. Основе вредновања

Неконсолидовани финансијски извјештаји Друштва су састављени по начелу набавне вриједности (историјског трошка), осим за ревалоризацију одређених финансијских инструмената, финансијске имовине чија се фер вриједност мјери кроз остали укупан резултат, који су вредновани по фер вриједности, као што је објашњено у рачуноводственим политикама за финансијске инструменте.

Историјски трошак је генерално заснован на фер вриједности накнаде плаћене у замјену за робу и услуге.

Фер вриједност је цијена коју би примили од продаје имовине или платили за пренос обавеза у уобичајеној трансакцији између тржишних учесника на дан вредновања, без обзира да ли је та цијена директно провјерљива или процијењена коришћењем других техника вредновања. Приликом процјењивања фер вриједности имовине или обавеза, Друштво узима у обзир оне карактеристике имовине или обавеза које би узели у обзир и други учесници на тржишту приликом одређивања цијене имовине или обавеза на датум вредновања.

Као што је објелодањено у *Напоменама 1 и 16* уз ове неконсолидоване финансијске извјештаје, Друштво “Мтел” а.д. Бања Лука има улог у придруженом друштву “Мтел” д.о.о. Подгорица (Црна Гора) у којем посједује 49% удјела наведеног друштва и улог у друштву GO4YU д.о.о. Београд, (Република Србија) у којем посједује 41% удјела, у којима има значајан утицај, односно моћ учествовања у одлучивању придружених ентитета по питању финансијских и оперативних одлука и политика, али не постоји контрола или заједничка контрола над тим пословним политикама и одлукама.

Улагања у придружена друштва у овим неконсолидованим финансијским извјештајима исказана су по набавној вриједности, умањеној за евентуално обезврјеђење. Сагласно Међународном стандарду финансијског извјештавања (МСФИ) 10 “Консолидовани финансијски извјештаји”, Друштво је саставило и издало своје консолидоване финансијске извјештаје за годину која се завршава 31. децембра 2019. године, састављене у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања, у којима су улози у придружене ентитете вредновани методом удјела.

2.3. Функционална валута и валута презентација

Износи у приложеним неконсолидованим финансијским извјештајима су изражени у Конвертибилним маркама (КМ) која представља функционалну и званичну извјештајну валуту у Републици Српској и Босни и Херцеговини.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ НЕКОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.4. Утицај и примјена нових и ревидованих МРС/МСФИ

Сљедеће измјене постојећих стандарда издате од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде ("IASB") и интерпретације издате од стране Комитета за међународне интерпретације финансијског извјештавања ("IFRIC"), су ступиле на снагу током текућег финансијског периода:

	На снази на дан или након
Нови стандарди и измјене постојећих стандарда на снази у текућем финансијском периоду	
МСФИ 16 "Лизинг"	1. јануара 2019.
IFRIC 23 "Неизвјесности у вези са третманом пореза на добит"	1. јануара 2019.
МСФИ 3, МСФИ 11, МРС 12 и МРС 23 измјене као резултат годишњег пројекта унапређења стандарда "Циклус 2015 – 2017"	1. јануара 2019.
МСФИ 9 "Финансијски инструменти" Измјене - Могућности плаћања унапријед са негативном компензацијом	1. јануара 2019.
МРС 19 "Примања Запослених" Измјене – План Измјена, Ограничења и Поравнања.	1. јануара 2019.
МРС 28 "Инвестиције у придружене ентитете и заједничке подухвате" Измјене - Дугорочни интереси у придруженим ентитетима и заједничким подухватима.	1. јануара 2019.

На дан одобравања ових финансијских извјештаја, сљедећи нови стандарди, измјене постојећих стандарда и нова тумачења постојећих стандарда, су издати, али нису постали ефективни:

	На снази на дан или након
Нови стандарди и измјене постојећих стандарда који су издати, а нису још увијек у примјени	
МСФИ 17 "Уговори о осигурању"	1. јануара 2021.
МСФИ 3 "Пословне комбинације" - Дефиниција посла	1. јануара 2020.
МРС 1 "Презентација финансијских извјештаја" и МРС 8 "Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке" – Дефиниције материјала	1. јануара 2020.
Концептуални оквир у МСФИ стандардима	1. јануара 2020.

Менаџмент Друштва је изабрао да не усвоји ове стандарде, измјене и тумачења прије него што они ступе на снагу.

Примјена МСФИ 16 је резултирала у промјенама рачуноводствених политика Друштва и имала ефекат на приложене појединачне периодичне финансијске извјештаје Друштва.

МСФИ 16 "Закупи" доноси велике промјене за закупце и има значајан ефекат на сваки ентитет који има материјално значајне износе закупа који су до 1. јануара 2019. године били обухваћени као оперативни закуп. Насупрот томе, рачуноводствени захтјеви који се односе на закупадавце су у великој мјери преузети непромијењени из МРС 17.

МСФИ 16 одређује како ће ентитет признавати, вредновати, презентовати и објелодањивати закуп. Стандард обезбјеђује јединствен модел за рачуноводствено обухватање закупа, захтјевајући од закупца да призна средства и обавезе за све закупе осим уколико је период закупа 12 мјесеци или краћи или одговарајуће средство има малу вриједност. Кључна новина за закупце је та да ће у већини случајева закуп резултирати средством које се капитализује (средство с правом коришћења) заједно са признавањем обавезе за одговарајућа плаћања закупа.

На датум почетка закупа, купац признаје обавезу за плаћање закупа (обавезу за закуп) и средство које представља право да се користи предметно средство током трајања закупа (средство с правом коришћења). Захтјев је да се одвојено признају трошак камате на обавезу закупа и трошак амортизације средства са правом коришћења.

Потребно је извршити поновно вредновање обавезе за закуп по настанку одређених догађаја (промјена у трајању закупа, промјена у будућим плаћањима закупа услед промјене индекса или стопе која се користи за одређивање тих плаћања). Купац признаје износ поновног вредновања обавезе за закуп као корекцију вриједности средства са правом коришћења.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ НЕКОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.4. Утицај и примјена нових и ревидованих МРС/МСФИ (наставак)

Имплементацијом МСФИ 16 Друштво је ретроактивно са кумулативним учинком изворне примјене стандарда као усклађивање почетног салда на датум прве примјене стандарда у складу са параграфом Ц5(б) стандарда, извршило признавање имовине са правом кориштења, заједно са обавезама мјереним по садашњој вриједности будућих плаћања закупа, амортизацију за имовину с правом кориштења, као и расход од камата на обавезе за закуп, укупан износ плаћене главнице у оквиру токова готовине из активности финансирања, те камате у оквиру токова готовине из пословних активности у новчаним токовима Друштва (*Напомене 11, 13 и 28*).

Друштво је идентификовало слједеће значајне категорије уговора, које су раније биле признаване као оперативни закуп, да се квалификују као закупи дефинисани новим стандардом: пословни простор, земљиште, и објекти за смјештај телекомуникационе опреме.

Стандард захтијева одређене процјене које се односе, прије свега, на период трајања уговора о закупу.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ НЕКОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)
2.4. Утицај и примјена нових и ревидованих МРС/МСФИ (наставак)

Ефекти прве примјене МСФИ 16 на извештај о финансијској позицији на дан 1. јануара 2019. године

ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ

		У складу са МРС 17 31. децембар 2018.	Промјена у вредновању	У складу са МСФИ 16 01. јануар 2019.
Напомене				
АКТИВА				
Стална имовина				
Нематеријална улагања	12	57,080,594	-	57,080,594
Имовина с правом коришћења	13	-	53,220,635	53,220,635
Некретнине и опрема	14	553,318,244	-	553,318,244
Улагања у зависна друштва	15	45,028,438	-	45,028,438
Улагања у придружена друштва	16	74,563,739	-	74,563,739
Остала улагања	17	60,345	-	60,345
Дугорочна потраживања и кредити	18	7,459,945	-	7,459,945
Одложена пореска средства	35 (в)	268,641	-	268,641
		737,779,946	53,220,635	791,000,581
Обртна имовина				
Залихе	19	13,744,533	-	13,744,533
Купци	20	64,005,466	-	64,005,466
Друга потраживања	21	1,075,137	-	1,075,137
Депозити и потраживања за кредите	23	63,228,131	-	63,228,131
Активна временска разграничења	24	18,851,823	-	18,851,823
Готовина и готовински еквиваленти	25	69,768,328	-	69,768,328
		230,673,418	-	230,673,418
Укупна актива		968,453,364	53,220,635	1,021,673,999
ПАСИВА				
Капитал				
Акцијски капитал	26	491,383,755	-	491,383,755
Законске резерве	26	49,141,766	-	49,141,766
Нереализовани губици од финансијске имовине чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат		(1,212)	-	(1,212)
Остале резерве - резерве по основу инвестиционе обавезе	26	97,791,500	-	97,791,500
Нераспоређени добитак		38,445,821	-	38,445,821
		676,761,630	-	676,761,630
Дугорочне обавезе и резервисања				
Каматносни кредити и обавезе	27	159,008,277	-	159,008,277
Обавезе по основу закупа	28	-	43,196,226	43,196,226
Разграничени приходи	29	61,835	-	61,835
Бенефиције за запослене	30	6,144,678	-	6,144,678
Резервисања	31	147,862	-	147,862
Одложене пореске обавезе	35 (г)	415,159	-	415,159
		165,777,811	43,196,226	208,974,037
Краткорочне обавезе				
Каматносни кредити и обавезе	27	28,773,808	-	28,773,808
Обавезе по основу закупа	28	-	10,024,409	10,024,409
Добављачи	32	59,517,569	-	59,517,569
Пасивна временска разграничења	33	21,014,017	-	21,014,017
Бенефиције за запослене	30	660,996	-	660,996
Разграничени приходи	29	12,367	-	12,367
Обавезе за дивиденду	37	9,884,812	-	9,884,812
Обавезе за порез на добитак	35 (д)	227,089	-	227,089
Остале обавезе	34	5,823,265	-	5,823,265
		125,913,923	10,024,409	135,938,332
Укупна пасива		968,453,364	53,220,635	1,021,673,999

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ НЕКОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)
2.4. Утицај и примјена нових и ревидованих МРС/МСФИ (наставак)

Ефекти прве примјене МСФИ 16 на извештај о финансијској позицији на дан 31. децембар 2019. године

ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ

Напомене	У складу са МРС 17 31. децембар 2019.	У складу са МСФИ 16 31. децембар 2019.	Промијена
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	12 90,750,366	90,750,366	-
Имовина с правом кориштења	13 -	52,321,161	(52,321,161)
Некретнине и опрема	14 561,866,093	561,866,093	-
Улагања у зависна друштва	15 223,194,608	223,194,608	-
Улагања у придружена друштва	16 149,736,065	149,736,065	-
Остала улагања	17 40,864	40,864	-
Дугорочна потраживања и кредити	18 1,450,652	1,450,652	-
Одложена пореска средства	35 (в) 259,254	259,254	-
	1,027,297,902	1,079,619,063	(52,321,161)
Обртна имовина			
Залихе	19 16,268,196	16,268,196	-
Купци	20 77,630,142	77,630,142	-
Друга потраживања	21 1,317,896	1,317,896	-
Депозити и потраживања за кредити	23 10,641,844	10,641,844	-
Активна временска разграничења	24 20,006,000	20,006,000	-
Готовина и готовински еквиваленти	25 41,497,361	41,497,361	-
	167,361,439	167,361,439	-
Укупна актива	1,194,659,341	1,246,980,502	(52,321,161)
ПАСИВА			
Капитал			
Акцијски капитал	26 491,383,755	491,383,755	-
Законске резерве	26 49,141,766	49,141,766	-
Нереализовани (губици)/добити од финансијске имовине чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат	(676)	(676)	-
Остале резерве - резерве по основу инвестиционе обавезе	26 97,791,500	97,791,500	-
Нераспоређени добитак	44,023,494	43,575,758	447,736
	682,339,839	681,892,103	447,736
Дугорочне обавезе и резервисања			
Каматоносни кредити и позајмице	27 253,083,336	253,083,336	-
Обавезе по основу закупа	28 -	42,594,509	(42,594,509)
Остале дугорочне обавезе	13,604,976	13,604,976	-
Разграничени приходи	29 49,468	49,468	-
Бенефиције за запослене	30 6,251,144	6,251,144	-
Резервисања	31 46,032	46,032	-
Одложене пореске обавезе	35 (г) 275,339	275,339	-
	273,310,295	315,904,804	(42,594,509)
Краткорочне обавезе			
Каматоносни кредити и позајмице	27 85,038,457	85,038,457	-
Обавезе по основу закупа	28 -	10,644,669	(10,644,669)
Добављачи	32 53,421,860	53,421,860	-
Пасивна временска разграничења	33 24,876,880	24,876,880	-
Бенефиције за запослене	30 601,786	601,786	-
Разграничени приходи	29 12,367	12,367	-
Обавезе за дивиденду	37 15,289,409	15,289,409	-
Обавезе за порез на добитак	35 (д) 235,645	235,645	-
Остале обавезе	34 59,532,803	59,062,522	470,281
	239,009,207	249,183,595	(10,174,388)
Укупна пасива	1,194,659,341	1,246,980,502	(52,321,161)

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ НЕКОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)
2.4. Утицај и примјена нових и ревидованих МРС/МСФИ (наставак)

Ефекти примјене МСФИ 16 на извјештај о укупном резултату за период од 1. јануара до 31. децембра 2019. године.

ИЗВЈЕШТАЈ О ДОБИТКУ И ГУБИТКУ И УКУПНОМ РЕЗУЛТАТУ

	Напомене	У складу са МРС 17 31. децембар 2019.	У складу са МСФИ 16 31. децембар 2019.	Промијена
Приходи од продаје робе и услуга	5	414,271,508	414,271,508	-
Остали пословни приходи	6	9,079,439	9,079,439	-
Трошкови материјала, робе и везаних услуга	7	(58,307,782)	(58,307,782)	-
Трошкови запослених	8	(72,029,733)	(72,029,733)	-
Трошкови амортизације	12,13,14	(103,630,439)	(114,892,950)	11,262,511
Трошкови производних услуга	9	(97,948,583)	(85,944,944)	(12,003,639)
Остали пословни расходи	10	(25,950,209)	(25,950,210)	-
Финансијски приходи- каматносни	11	886,474	886,474	-
Финансијски приходи- остали	11	8,176,944	8,176,944	-
Обезвређење финансијских средстава	22	(1,552,149)	(1,552,149)	-
Финансијски расходи	11	(5,118,986)	(6,307,850)	1,188,864
Добитак прије опорезивања		67,876,484	67,428,747	447,736
Порез на добитак	35 (a)	(6,403,041)	(6,403,041)	-
Нето добитак		61,473,443	61,025,706	447,736
Остали укупни резултат, умањен за порезе:				
<i>(a) Ставке које могу бити накнадно рекласификоване у добитке и губитке:</i>				
<i>Добици/(Губици) од финансијске имовине чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат</i>				
	17	536	536	-
<i>Укупни остали резултат, умањен за порезе</i>		536	536	-
Укупни резултат за период		61,473,979	61,026,242	447,736
Зарада по акцији:				
Основна и разријеђена зарада по акцији	37	0.1251	0.1242	0.0009

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Приходи

Признавање прихода

Друштво признаје приходе када испуни обавезе извршења преносом обећане робе или услуга купцу. Обавеза извршења је испуњена када купац стекне контролу над добрима или услугом.

Трансакциона цијена је одређена на основу утврђене цијене за појединачне ставке, ако постоје, или је заснована на процијењеној цијени коју Друштво очекује да реализује под датим тржишним условима.

Друштво врши процјене које утичу на утврђивање висине и временског распореда признавања прихода од уговора са купцима што укључује утврђивање момента испуњавања обавеза извршења као одређивање трансакционе цијене која је алоцирана на исте. За обавезе извршења које Друштво испуњава током времена користи се метода излаза заснована на протеклом времену и приход се признаје пропорционално на мјесечном нивоу, јер је трансакциона цијена, која је алоцирана на те услуге, призната у времену иницијалне продајне трансакције и реализована у току периода извршења услуге (до двије године до када су услуге наручене заједно са робом). За обавезе извршења које Друштво испуњава у одређеном тренутку, приход се признаје једнократно, у моменту извршења обавезе, када је роба испоручена и услуге пружене.

Код уговора који су у складу са захтјевима МСФИ 15, приходи се признају на бази фактурисане реализације. Друштво има право да захтијева од купца онај износ који директно одговара вриједности услуге пружене у уговореном периоду у којем је Друштво фактурисало одређени износ за пружену услугу. Приходе од продаје највећим дијелом чине приходи од саобраћаја у фиксној и мобилној мрежи, мјесечне претплате обрачунате за кориштење услуга, приходи од продаје везаних услуга, интерконеције, интернета, интегрисаних услуга и осталих сличних услуга.

3.1.1. Приходи од фиксне мреже

Приходи од телефонског саобраћаја (фиксна телефонија) се обрачунавају по оствареном саобраћају. Телекомуникациона претплата за фиксну телефонију се фактурише мјесечно за протекли мјесец.

Приходи од укључивања нових претплатника фиксне мреже представљају приходе по основу фактурисане надокнаде за укључење нових претплатника. Приходи од нових прикључака се евидентирају у периоду у коме је корисник прикључен.

3.1.2. Приходи од интерконеције са домаћим операторима

Приходи од интерконеције са домаћим операторима остварују се приступом мрежи, којим се успоставља физичко и логичко повезивање телекомуникационих мрежа како би се корисницима услуга, прикљученим на различите мреже, омогућила директна и индиректна комуникација. Приходи и расходи остварени по основу интерконеције исказују се у бруто износима.

3.1.3. Приходи од мобилне мреже

Приходи од мобилне мреже се углавном односе на приходе од корисника мобилних телефона у виду кориштења услуга у *prepaid*-у и *postpaid*-у, као што је саобраћај, пренос података, приходи од прикључака, SMS поруке, као и других додатних услуга.

Приходи од услуга телефонског саобраћаја се признају на основу оствареног саобраћаја. Нефактурисани, а остварени приход од услуга мобилне мреже који је остварен у периоду од тренутка фактурисања до краја периода се обрачунава, а неостварени приход до истека обрачуноског периода се разграничава.

Приход од пружених *prepaid* услуга се признаје у моменту продаје *prepaid* допуна, а на крају обрачуноског периода исти се разграничава за износ нереализованих прихода. Ови приходи се, на основу кориштених услуга, разграничавају током периода у којем се пружа услуга. Неактивне допуне и допуне којима је истекао временски период права кориштења, се признају као приход по истеку датума кориштења.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.1. Приходи (наставак)

3.1.4. Приходи од продаје везаних услуга

Приходи од продаје хардвера у склопу пакета приказани су у оквиру ставке Приходи од продаје везаних услуга, и признају се у моменту продаје, односно уручења хардвера кориснику пакета и када су сви припадајући трошкови признати у извјештају о добитку и губитку.

Уколико се ради о уговору са више елемената, укупна цијена трансакције се алоцира на индивидуалне обавезе извршења. Као резултат тога приход од испоручених хардвера признаје се пропорционалној вриједности трансакционе цијене као ставка Прихода од продаје везаних услуга. Трансакциона цијена је одређена на основу утврђене цијене за појединачне ставке, ако постоје, или је заснована на процијењеној цијени коју Друштво очекује да реализује под датим тржишним условима.

3.1.5. Приходи и расходи по основу међународног саобраћаја и roaming-a

Приходи/расходи од услуга јавне фиксне и мобилне телекомуникационе мреже остварени у међународном телефонском саобраћају признају се на бази оствареног саобраћаја обрачунаог по уговореној тарифи иностраног оператора преко чије мреже се саобраћај реализује.

Друштво је закључило споразуме за међународни саобраћај у фиксној и мобилној мрежи. Приходи (расходи) и потраживања (обавезе) који су произашли из ових споразума су приказани у пратећим финансијским извјештајима и односе се на приходе и расходе од међународних доплатних, односно одплатних позива остварених са земљама са којима је Друштво успоставило директан обрачун међународног телефонског саобраћаја. Дио остварених прихода, односно расхода по наведеном основу, евидентиран је на основу процјене извршене у складу са интерним обрачунима оствареног саобраћаја.

Друштво признаје приход (потраживања) само када се он може утврдити са поузданом сигурношћу. Ако постоје докази да неки расход (обавеза) може настати, врши се резервисање на терет трошкова, у случају да је могуће извршити процјену. Тамо гдје није могуће процијенити износ неке обавезе врши се одговарајуће објелодањивање.

Приходи од *roaming-a* и трошкови *roaming-a* према иностраним операторима се исказују у вриједностима добијеним од клириншке куће. Приходи и трошкови *roaming-a* признају се у бруто износу, на бази оствареног саобраћаја у току периода.

3.1.6. Приход од интернета

Приход од интернета укључује приход од услуга давања приступа интернету путем фиксне мреже која се реализује кроз приступну мрежу путем технологија ADSL, VDSL или GPON и приход од директног приступа интернету који се остварује обезбјеђивањем линка корисницима за приступ интернету за одређене брзине, уз посебан опсег јавних IP адреса, DNS *hosting* домена са или без регистрације интернет домена и техничком подршком.

3.1.7. Интегрисане услуге

Приход од интегрисаних услуга представља приход од интегрисане понуде услуга фиксне мреже, мобилне мреже, услуга приступа интернету и IPTV услуга, које су организоване у одговарајући скуп услуга и сервиса, односно пакета, које могу, али не морају да укључују све наведене услуге.

3.1.8. Остали приходи од телекомуникационих услуга

Остали приходи обухватају углавном приходе од осталих услуга као што су изнајмљивање телефонских капацитета – водова, листинг позива, услуге говорне поште и друго. Наведени приходи евидентирају се у периоду у коме су настали.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.2. Закупи

Друштво као закупопримац

Закупопримац на почетку уговора процјењује да ли он представља уговор о закупу, односно да ли садржи елементе закупа. Уговор је уговор о закупу, односно садржи елементе закупа уколико се њиме уступа право контроле над кориштењем одређене имовине током датог периода у замјену за накнаду.

Друштво у складу са МСФИ 16 признаје имовину са правом кориштења и садашњу вриједност обавезе по уговору о закупу узимајући у обзир уговорена плаћања, период трајања закупа и дисконтну стопу. Почетно мјерење имовине са правом кориштења врши се према трошку укључујући износ почетно мјерене обавезе по основу закупа, све почетне директне трошкове, те процјењене трошкове демонтаже, обнављања локације или враћања имовине у првобитно стање, осим ако су такви трошкови нематеријални.

Приликом процјене периода трајања закупа узима се у обзир период без могућности отказивања, опциони период за продужетак закупа, те вјероватноћа да ће Друштво користити или неће користити ову опцију.

Обавеза по основу закупа мјери се по садашњој вриједности свих плаћања у вези са закупом која нису извршена на дан признавања. Ова плаћања се дисконтују по каматној стопи садржаној у закупу, односно по инкременталној каматној стопи задуживања.

Краткорочни закуп је закуп који на датум почетка закупа има раздобље закупа од највише 12 мјесеци и који не садржи могућност куповине предметне имовине. Сва плаћања повезана са оваквим закупом се признају као трошак на праволинијској основи током трајања закупа (*Напомена 9*).

Друштво као закуподавац

Закуподавац сваки свој закуп класификује као пословни или као финансијски закуп. Закуп се класификује као финансијски ако се њим преносе суштински сви ризици и користи повезани са власништвом над предметном имовином, док се код пословног закупа не преносе суштински сви ризици и користи повезани с власништвом над датом имовином.

Друштво плаћања по основу пословног закупа признаје као приход на праволинијској основи током трајања закупа. Почетни директни трошкови настали у вези са добијањем пословног закупа додају се књиговодственој вриједности предметне имовине и признају се као расход током трајања закупа на истој основи као и приход од закупа.

3.3. Стране валуте

Монетарна имовина и обавезе, деноминоване у страним валутама су прерачунате у њихову противвриједност у Конвертибилним маркама по званичном курсу важећем на дан извјештаја о финансијском положају.

Немонетарне ставке мјерене по историјском трошку у страниој валути преводе се кориштењем курса на датум трансакције. Немонетарне ставке које се одмјеравају по фер вриједности у страниој валути преводе се кориштењем курса на датум када је фер вриједност одређена.

Пословне промјене у страним средствима плаћања током године прерачунавају се у Конвертибилне марке по званично важећем курсу на дан сваке промјене, а настале позитивне и негативне курсне разлике евидентирају се у корист или на терет извјештаја о добитку и губитку у оквиру финансијских прихода, односно финансијских расхода (*Напомена 11*).

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.4. Порез на добитак

Порез на добитак обухвата текући порез на добитак и одложене порезе на добитак. Текући и одложени порез на добитак се признају у извјештају о добитку и губитку, осим ако нису настали из пословних комбинација или ставки признатих директно у капиталу, односно у осталом укупном резултату.

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добитак. Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава примјеном прописане пореске стопе од 10% на основицу утврђену пореским билансом, коју представља износ добитка прије опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода.

Одложени порез на добитак се обрачунава кориштењем методе утврђивања обавеза према финансијским извјештајима, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе имовине и обавеза у извјештају о финансијском положају и њихове књиговодствене вриједности.

Важеће пореске стопе на дан извјештаја о финансијском положају или пореске стопе које су након тог дана ступиле на снагу, користе се за утврђивање разграниченог износа пореза на добитак за који се очекује да ће бити примијењен приликом укидања привремених разлика.

Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вјероватно постојати опорезиви добитак од којег се пренијети порески губитак и кредити могу умањити.

Модел за обрачун расхода амортизације у пореском билансу односи се на формирање четири групе сталних средстава, са одговарајућим амортизационим стопама, при чему је прописан појединачан и групни обрачун расхода амортизације.

Прописане пореске стопе амортизације дате су у прегледу како слиједи:

	Стопа која се признаје у пореском билансу (%)
Појединачни обрачун амортизације - пропорционална метода	
Непокретности и постројења	3%
Нематеријална средства, осим софтвера	10%
Групни обрачун амортизације - дегресивна метода	
Компјутери, информациони системи, софтвери и сервери	40%
Опрема и остала средства	20%

Опорезива привремена разлика настала као разлика између књиговодствене вриједности средства и његове пореске основице, признаје се као одложена пореска обавеза када је пореска амортизација убрзана, односно одложено пореско средство ако је пореска амортизација спорија од рачуноводствене амортизације.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.5. Нематеријална имовина

Нематеријална имовина се састоји од телекомуникационих лиценци, софтвера, осталих лиценци и капитализованих уговорних трошкова.

Телекомуникационе лиценце, купљени софтвери и остале лиценце су исказани по набавној вриједности, умањени за исправку вриједности и укупне евентуалне акумулиране губитке услед умањења вриједности.

Набавну вриједност чини вриједност по фактури добављача укључујући царине, порезе који се не могу рефундирати и све друге трошкове довођења средства у стање функционалне приправности. Набавна вриједност умањена је за све примљене попусте и/или рабате.

Телекомуникационе лиценце се амортизују равномјерно током вијека коришћења лиценци, а у складу са МРС 38 "Нематеријална улагања".

Капитализовани уговорни трошкови се односе на имовину која произилази из трошкова извршења или добијања уговора, а који се у складу са МСФИ 15 капитализују и признају у току просјечног трајања уговора са купцем.

3.6. Некретнине и опрема

Некретнине и опрема су исказани по набавној вриједности и умањени за исправку вриједности и укупне евентуалне акумулиране губитке због умањења вриједности.

Набавну вриједност чини вриједност по фактури добављача укључујући царине, порезе који се не могу рефундирати и све друге трошкове довођења средства у стање функционалне приправности. Набавна вриједност умањена је за све примљене попусте и/или рабате. Набавна вриједност изграђених некретнина и опреме је њихова набавна вриједност на датум када су изградња или развој завршени.

Под некретнинама и опремом сматрају се она средства чији је очекивани корисни вијек употребе дужи од једне године. Добици или губици који се јављају приликом расхоровања или продаје некретнина и опреме, исказују се у извјештају о добитку и губитку као дио осталих пословних прихода или осталих пословних расхода.

Адаптације, обнављања и поправке које продужавају вијек кориштења средства, увећавају вриједност основног средства. Оправке и одржавања се евидентирају на терет текућег обрачунског периода и приказују као трошкови пословања.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.7. Амортизација

Стопа амортизације се утврђује на основу процијењеног корисног вијека употребе нематеријалних улагања, некретнина и опреме. Стопа амортизације која се примјењује на неко средство преиспитује се најмање на крају сваке пословне године и, ако постоје значајне промјене у очекиваној динамици трошења будућих економских користи које су садржане у средству, стопа амортизације се мијења како би се одразила промијењена динамика. Таква промјена се евидентира као промјена рачуноводствене процјене у складу са МРС/МСФИ. Менаџмент Друштва доставља сваку промјену стопа амортизације за групу средстава Управном одбору Друштва на усвајање.

Основица за обрачун амортизације је набавна вриједност нематеријалних улагања, некретнина и опреме умањена за процијењени евентуални остатак вриједности. Амортизација се обрачунава примјеном пропорционалног метода.

Процијењени корисни вијек употребе појединих група некретнина, опреме и нематеријалних улагања, који је служио као основа за обрачун амортизације у години која се завршава 31. децембра 2019. године је слjedeћи:

	Вијек трајања (година)
GSM/UMTS/LTE лиценце	15
Лиценце и апликативни софтвери	5
Грађевински објекти	8 - 55.5
Антенски стубови	25
Дистрибутивна канализација и мрежа	16.7 – 33.3
Комутациони системи и сервисне платформе	3 - 11
Транспортна мрежа	4 - 12.5
Бежична приступна мрежа	5 - 12.5
Опрема у приступној мрежи и терминална опрема	4 - 11
Рачунарска опрема	4 - 5
Канцеларијска и остала опрема	5 - 8

3.8. Стална имовина намијењена продаји

Стална имовина намијењена продаји класификује се као намијењена продаји уколико ће се њена књиговодствена вриједност повратити у продајној трансакцији прије него континуираном употребом. Овај се услов сматра испуњеним само онда када је продаја врло вјероватна и ако је стално средство (или група намијењена отуђењу) у сваком моменту расположиво за продају у свом садашњем стању. Менаџмент мора уложити напоре да прода таква средства, а очекује се да ће се средства од дате продаје квалификовати за признавање у року од годину дана од датума класификације.

Стална имовина или групе за отуђење класификоване као намијењене за продају вреднују се по њиховом претходном књиговодственом износу или по фер вриједности умањеној за трошкове продаје, у зависности од тога која од ове двије вриједности је нижа.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.9. Умањење вриједности нефинансијске имовине

На сваки датум извјештаја о финансијском положају, Друштво преиспитује књиговодствене износе својих нефинансијских средстава (осим залиха и одложених пореских средстава) да би се утврдило постоје ли наговјештаји да је дошло до губитака услед умањења вриједности наведене имовине. Ако постоје такве назнаке, процјењује се надокнадиви износ средства да би се могао утврдити евентуални губитак настао умањењем. Ако није могуће процијенити надокнадиви износ појединог средства, Друштво процјењује надокнадиви износ јединице која генерише готовину, а којој то средство припада.

Надокнадива вриједност средства (или његове јединице која генерише готовину) је фер вриједност умањена за трошкове продаје или вриједност у употреби, зависно од тога која је виша. За потребе процјене вриједности у употреби, процијењени будући новчани токови дисконтују се до садашње вриједности примјеном дисконтне стопе прије опорезивања која одражава садашњу тржишну процјену временске вриједности новца и ризике специфичне за то средство.

Уколико је процијењени надокнадиви износ средства (или јединице која генерише готовину) нижи од књиговодствене вриједности, књиговодствена вриједност средства (или јединице која генерише готовину) се умањује до надокнадивог износа, а импаритетни губитак се признаје као расход периода.

На сваки дан извјештавања врши се преиспитивање да ли постоје назнаке да су претходно признати импаритетни губици умањени или више не постоје. Импаритетни губитак се поништава уколико постоји промјена у процијењеном надокнадивом износу.

Код накнадног поништења губитка од умањења вриједности, књиговодствени износ средства (јединице која генерише готовину) повећава се до ревидованог процијењеног надокнадивог износа тог средства, при чему већа књиговодствена вриједност не премашује књиговодствену вриједност која би била утврђена да у претходним годинама није било признатих губитака на том средству (јединици која генерише готовину) услед умањења вриједности. Поништење губитка од умањења вриједности одмах се признаје као приход.

На дан 31. децембра 2019. године, на основу процјене менаџмента Друштва, не постоје индикације да је вриједност сталне имовине обезвријеђена.

3.10. Улагања у зависна друштва

Улагања у зависна друштва вреднују се по набавној вриједности, умањеној за евентуално обезвријеђење.

У складу са одредбама МСФИ 10 *“Консолидовани финансијски извјештаји”*, контрола зависних друштава од стране Друштва се постиже уколико Друштво:

- 1) има моћ управљања над субјектом;
- 2) је изложено, или има права, на промјењиве приносе од свог учешћа у субјекту, и
- 3) има могућности коришћења своје моћи управљања субјектом да би се утицало на висину својих приноса.

Друштво врши поновну анализу да ли заиста контролише зависна друштва уколико дође до одређених чињеница и околности које дају назнаку да је било који од претходна три елемента контроле промијењен.

Када Друштво има мање од потребне просте већине гласачких права, Друштво може да има контролу над зависним друштвом уколико су та гласачка права довољна да дају практичну могућност Друштву да једнострано усмјерава пословне активности зависног друштва.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Улагања у придружена друштва

Придружено друштво је друштво у којем Друштво има значајан утицај. Значајан утицај је моћ учествовања у одлучивању придруженог ентитета по питању финансијских и оперативних одлука и политика, али није контрола или заједничка контрола над тим пословним политикама и одлукама.

Улагања у придружена друштва у овим неконсолидованим финансијским извјештајима исказано је по набавној вриједности, умањеној за евентуално обезвјеђење.

3.12. Финансијски инструменти

Класификација финансијских инструмената врши се на основу процјене њиховог садржаја при првом признавању на:

- 1) финансијску имовину,
- 2) финансијске обавезе, или
- 3) власничке инструменте.

Финансијска имовина

Финансијска имовина се признаје када Друштво постане једна од страна у уговорним одредбама инструмента.

Почетно признавање финансијске имовине врши се према њеној фер вриједности. Трошкови трансакције директно приписиви стицању, се укључују у почетно процјењивање целокупне финансијске имовине, осим у случају када се ради о финансијској имовини која се вреднује по фер вриједности кроз биланс успеха. Изузетно од наведеног, почетно признавање потраживања од купаца која немају значајну финансијску компоненту, се врши према њиховој трансакционој цијени. Након почетног признавања, финансијска имовина се мјери по:

- 1) амортизованом трошку
- 2) фер вриједности кроз остали укупни резултат, и
- 3) фер вриједности кроз биланс успеха.

Финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку уколико се држи унутар пословног модела чији је циљ држање финансијске имовине како би се наплатили уговорени новчани токови и уколико, у уговореним условима финансијске имовине на одређени датум настају новчани токови који су само плаћање главнице и камате на преостали дио дуга, осим ако се иницијално неопозиво признаје по фер вриједности кроз биланс успеха (ако то доводи до значајног смањења/елиминације рачуноводствене неусклађености).

Финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку, примјеном методе ефективне каматне стопе.

Ефективна каматна стопа израчунава се на основу процјене токова готовине, не укључујући очекиване кредитне губитке. Једном обрачуната приликом иницијалног признавања, ефективна каматна стопа се користи приликом наредних обрачуна прихода од камата (заснована на бруто књиговодственој вриједности или амортизованом трошку, а у зависности од нивоа умањења имовине). Приход од камате се признаје примјеном ефективне каматне стопе, осим у случају краткорочних потраживања, гдје би признавање прихода било нематеријално. Вриједност финансијске имовине се умањује путем исправке вриједности.

Приликом обрачуна исправке вриједности Друштво примјењује модел очекиваног кредитног губитка тако што разматра вјероватноћу настанка неизвршења обавезе друге уговорне стране током очекиваног уговореног рока трајања финансијске имовине. Друштво врши анализу потраживања груписаних на бази различитих карактеристика купаца и трендова историјских губитака.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.12. Финансијски инструменти (наставак)

Финансијска имовина (наставак)

Финансијска имовина која се мјери по фер вриједности кроз остали укупни резултат уколико се држи унутар пословног модела чији је циљ постигнут наплатом уговорних новчаних токова и продајом финансијске имовине и уколико, у уговореним условима финансијске имовине на одређени датум настају новчани токови који су само плаћање главнице и камате на преостали дио дуга, осим ако се иницијално неопозиво признаје по фер вриједности кроз биланс успјеха (ако то доводи до значајног смањења/елиминације рачуноводствене неусклађености).

При почетном признавању субјект може неопозиво одлучити да у осталом укупном резултату презентује накнадне промјене фер вриједности улагања у власнички инструмент, а да притом није ријеч о улагању које се држи ради трговања нити о непредвиђеним износима које је купац признао у оквиру пословних комбинација, на које се примјењује МСФИ 3.

Та одлука доноси се за сваки појединачни инструмент (односно дионицу). Износи признати у осталом укупном резултату не смију се накнадно преносити у рачун добити и губитка. Међутим, субјект може преносити кумулативну добит или губитак унутар власничког капитала. Дивиденде на таква улагања признају се у рачуну добити и губитка у складу са МСФИ 9, осим ако је јасно да дивиденда представља поврат дијела трошкова улагања.

Финансијска имовина престаје да се признаје када је измирена, поништена, истекла, отписана или пренесена. Преноси се признају као престанак признавања уколико су сви битни ризици и користи пренесени, уколико нису пренесени, имовина наставља да се признаје.

Уколико ризици и користи нису пренесени или задржани, имовина се не признаје уколико контрола над имовином није пренесена.

Накнадно реализовани или наплаћени финансијски пласмани, дати аванси и потраживања признају се као приход текућег обрачунског периода.

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности кроз биланс успјеха само ако финансијска имовина није мјерена по амортизованом трошку или по фер вриједности кроз остали укупни резултат.

Финансијске обавезе

Финансијске обавезе обухватају дугорочне обавезе (дугорочне кредите), краткорочне обавезе из пословања и остале обавезе. Финансијске обавезе се признају када Друштво постане једна од страна у уговорним одредбама инструмента. Почетно признавање финансијских обавеза врши се према њиховој фер вриједности.

Трошкови трансакције се укључују у почетно процјењивање свих финансијских обавеза, осим у случају када се ради о финансијским обавезама које се вреднују по фер вриједности кроз биланс успјеха.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.12. Финансијски инструменти (наставак)

Финансијске обавезе (наставак)

Финансијске обавезе се накнадно исказују по амортизованој вриједности примјеном ефективне каматне стопе, осим финансијских обавеза које се вреднују по фер вриједности кроз биланс успјеха по почетном признавању, непредвиђених накнада које је признао стичалац у пословној комбинацији или финансијске обавезе које се држе ради трговања.

Камата на финансијске обавезе је евидентирана са интересом обрачунатим кориштењем метода ефективне каматне стопе за посматрани период, и она се односи и представљена је са осталим текућим обавезама. Финансијска обавеза престаје да се признаје када Друштво испуни обавезу или када је обавеза плаћања, предвиђена уговором, укинута или истекла.

3.13. Залихе

Залихе се евидентирају по набавној вриједности или нето продајној вриједности, у зависности која је нижа. Нето продајна вриједност је цијена по којој залихе могу бити продате у нормалним условима пословања након умањења цијене за трошкове продаје. Вриједност залиха укључује вриједност по фактури добављача, транспортне и зависне трошкове. Алат и инвентар се отписују 100% приликом издавања у употребу. Вриједност залиха се утврђује на основу метода просјечне набавне цијене.

Залихе материјала за везане услуге се највећим дијелом односе на хардвере набављене за продају купцима у оквиру посебних продајних пакета.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вриједности залиха у случајевима када се оцијени да је потребно свести вриједност залиха на њихову нето продајну вриједност. За оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима врши се одговарајућа исправка вриједности, или се у цјелости отписују.

3.14. Резервисања

Резервисања се признају и врше када Друштво има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вјероватно да ће одлив ресурса који стварају економске добити бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано процијенити износ обавезе.

Резервисања се састоје од резервисања за судске спорове који се воде против Друштва, одређени дисконтовањем будућих новчаних токова који одражавају тренутно стање на тржишту и специфичних ризика који се односе на дату обавезу.

3.15. Бенефиције за запослене

а) Порези и доприноси за обезбјеђење социјалне сигурности запослених

У складу са домаћим прописима и усвојеном рачуноводственом политиком, Друштво је обавезно да уплаћује доприносе разним државним фондовима за социјалну заштиту. Ове обавезе укључују доприносе на терет запослених и на терет послодавца у износима који се обрачунавају примјеном специфичних, законом прописаних стопа. Друштво има законску обавезу да изврши обуставу обрачунатих доприноса из бруто зарада запослених и да за њихов рачун изврши пренос обустављених средстава у корист одговарајућих државних фондова. Доприноси на терет запослених и на терет послодавца евидентирају се на терет трошкова у периоду на који се односе.

б) Обавезе по основу отпремнина и јубиларних награда

Друштво је обавезно да запосленима, при одласку у пензију исплати отпремнине у висини три посљедње мјесечне нето плате остварене од стране запосленог. Поред тога, Друштво је у обавези да исплаћује и јубиларне награде у висини између пола и једне и по просјечне мјесечне плате Друштва.

На основу МРС 19 "Накнаде запосленима" захтијева се обрачун и укалкулисавање садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.15. Бенефиције за запослене (наставак)

в) Обавезе по основу бонуса запосленима (варијабилни дио плате)

На основу одлуке Генералног директора Друштва, утврђује се основица и начин обрачуна бонуса запосленима, као варијабилни дио плате. Бонус се остварује на основу реализованог учинка, праћеног на кварталном или годишњем нивоу и евидентира се као трошак личних примања и резервисање по наведеном основу у тренутку процјене да ће запослени остварити право на наведени бонус.

3.16. Извјештавање у сегменту

Друштво примјењује МСФИ 8 “Оперативни сегменти” који захтијева идентификовање оперативних сегмената на бази интерних извјештаја о компонентама Друштва који се редовно прегледају од стране руководиоца надлежних за доношење кључних одлука, а у циљу алокације адекватних ресурса наведеним сегментима, као и анализе њихових резултата. Информације о сегментима су анализиране на бази врста услуга које пружају оперативни дијелови Друштва (*Напомена 40*).

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ

Презентација неконсолидованих финансијских извјештаја захтијева од менаџмента коришћење најбољих могућих процјена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентоване вриједности средстава и обавеза и објелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања неконсолидованих финансијских извјештаја, као и прихода и расхода у току извјештајног периода. Ове процјене и претпоставке су засноване на историјским и осталим информацијама расположивим на дан састављања неконсолидованих финансијских извјештаја. Будући стварни резултати могу да се разликују од процијењених износа.

Основне претпоставке које се односе на будуће догађаје и остале значајне изворе неизвјесности при давању процјене на дан извјештаја о финансијском положају, које носе ризик са могућим исходом у материјално значајним корекцијама садашње вриједности средстава и обавеза у наредној финансијској години, представљене су у даљем тексту:

Процјењени корисни вијек некретнина, опреме и нематеријалне имовине

Одређивање корисног вијека некретнина, опреме и нематеријалних улагања је засновано на историјском искуству са сличним средствима, као и предвиђеним технолошким напретком и промјенама економских и индустријских фактора. Стопа амортизације која се примјењује на неко средство преиспитује се најмање на крају сваке пословне године и, ако постоје значајне промјене у очекиваној динамици трошења будућих економских користи које су садржане у средству, стопа амортизације се мијења како би се одразила промијењена динамика. Таква промјена се евидентира као промјена рачуноводствене процјене у складу са МРС/МСФИ. Менаџмент Друштва доставља, сваку промјену стопа амортизације за групу средстава Управном одбору Друштва на усвајање.

Усљед значајности сталних средстава у укупној активи Друштва, утицај сваке промјене у наведеним претпоставкама може бити материјално значајан на финансијски положај Друштва, као и на резултате његовог пословања. На примјер, уколико би Друштво скратило, односно продужило просјечан корисни вијек сталне имовине за 10%, то би у години која се завршава 31. децембра 2019. године резултовало у додатном, односно мањем трошку амортизације за 11,489,295 Конвертибилних марака (упоредни податак у 2018. години 9,873,728 Конвертибилних марака).

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ (наставак)

Исправка вриједности потраживања

Приликом обрачуна исправке вриједности Друштво примјењује модел очекиваног кредитног губитка тако што разматра вјероватноћу настанка неизвршења обавезе друге уговорне стране током очекиваног уговореног рока трајања финансијске имовине. Друштво врши анализу потраживања груписаних на бази различитих карактеристика купаца и трендова историјских губитака (*Напомене 20, 21, и 22*).

Резервисања

Генерално, резервисања су у значајној мјери подложна процјенама. Друштво процјењује вјероватноћу да се нежељени случајеви могу догодити као резултат прошлих догађаја, и уколико је вјероватноћа већа од 50%, Друштво врши резервисање износа који је потребан да се измири обавеза. Иако Друштво поштује начело опрезности приликом процјене, с обзиром да постоји велика доза неизвјесности, у одређеним случајевима стварни резултати могу одступати од ових процјена (*Напомена 31*).

Приходи и расходи по основу међународног саобраћаја

Приходи (расходи) и потраживања (обавезе) који су произашли из потписаних споразума са ино операторима су приказани у приложеним финансијским извјештајима, и односе се на приходе и расходе од међународних долазних, односно одлазних позива остварених са земљама са којима је Друштво успоставило директан обрачун међународног телефонског саобраћаја.

Дио остварених прихода, односно расхода по наведеном основу, евидентиран је на основу процјене извршене у складу са интерним обрачунима оствареног саобраћаја (*Напомене 24 и 33*). Менаџмент сматра да су интерни обрачуни оствареног саобраћаја адекватни, и да одражавају стварно остварени међународни саобраћај у одговарајућем периоду.

Правична (фер) вриједност

Пословна политика Друштва је да објелодани информације о правичној вриједности активе и пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности.

У Републици Српској и Босни и Херцеговини не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну вриједност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Уколико као доказ за фер вриједност није расположива котирана цијена на активном тржишту за исту имовину или обавезу користи се вриједност заснована на техникама процјене које користе податке са доступних тржишта.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
5. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ И УСЛУГА

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2019.	2018.
Приходи од продаје у земљи:		
Приходи од фиксне мреже	53,774,994	69,434,971
Приходи од мобилне мреже	191,091,756	192,886,749
Приходи од интегрисаних услуга	72,757,759	59,687,528
Приходи од интернета	21,139,910	20,918,259
Приходи од везаних услуга	38,792,307	39,457,220
Приходи од продаје робе	780,875	1,089,938
Приходи од ICT и осталих услуга	6,442,046	-
Укупно приходи од продаје у земљи	384,779,647	383,474,665
Приходи од међународног обрачуна	29,491,861	30,759,785
Укупно приходи од продаје робе и услуга	414,271,508	414,234,450

Приходи од продаје у иностранству највећим дијелом се односе на приходе остварене у Републици Србији.

6. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2019.	2018.
Приходи од закупнина	2,394,930	2,296,874
Приходи од укидања разграниченог прихода донације - (Напомена 29)	12,367	12,367
Остали приходи	6,672,142	13,378,989
	9,079,439	15,688,230

7. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, РОБЕ И ВЕЗАНИХ УСЛУГА

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2019.	2018.
Материјал за везане услуге	48,391,967	48,975,471
Набавна вриједност продате робе	740,260	1,044,971
Електрична енергија	5,609,898	5,384,209
Гориво и мазиво	1,318,533	1,358,756
Остали трошкови материјала	2,247,124	2,207,531
	58,307,782	58,970,938

Трошкови материјала за везане услуге се односе на трошкове продатих хардвера у оквиру посебних продајних пакета.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
8. ТРОШКОВИ ЗАПОСЛЕНИХ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2019.	2018.
Бруто зараде	60,703,306	61,318,429
Накнаде члановима Управног одбора и Одбора за ревизију	274,482	278,920
Отпремнине	814,826	840,573
Остала лична примања	10,237,119	10,183,629
	72,029,733	72,621,551

9. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2019.	2018.
Трошкови међународног обрачуна	25,931,176	29,415,992
Трошкови одржавања	18,446,698	19,796,818
Трошкови закупа земљишта и пословних простора	1,077,705	14,350,687
Трошкови рекламе и пропаганде	11,379,940	11,459,488
Накнада за емитовање садржаја	11,316,628	13,580,075
Остале производне услуге	17,792,797	17,577,771
	85,944,944	106,180,831

10. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2019.	2018.
Индиректни порези који не зависе од пословног резултата	4,112,034	3,731,572
Накнаде Регулаторној агенцији за комуникације	9,720,470	7,049,909
Губици од расходавања некретнина, опреме и нематеријалних улагања	682,418	630,835
Мањкови	64,120	18,276
Трошкови резервисања (Напомене 30 и 31)	582,151	759,790
Остали расходи	10,789,017	9,703,788
	25,950,210	21,894,170

Остали расходи се највећим дијелом односе на остале непроизводне услуге, трошкове административних такси и накнада за рад студентских и омладинских задруга.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

11. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ

		У Конвертибилним маркама	
		Година која се завршава	
		31. децембра	
		2019.	2018.
Приходи од камата			
- камате на депозите		320,706	671,711
- остале камате		565,768	897,914
		886,474	1,569,625
Приход од дивиденде		8,000,000	-
Позитивне курсне разлике		175,492	255,285
Остали финансијски приходи		1,452	129,596
Укупно финансијски приходи		9,063,418	1,954,506
Расходи камата			
- по основу кредитних уговора		(4,740,739)	(1,274,095)
- по основу обавеза за закуп		(1,188,864)	-
- остале камате		(34,017)	(24,420)
		(5,963,620)	(1,298,515)
Негативне курсне разлике		(344,230)	(427,006)
Укупно финансијски расходи		(6,307,850)	(1,725,521)
Нето финансијски приходи		2,755,568	228,985

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
12. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

У Конвертибилним маркама
31. децембар 2019. и 31. децембар 2018. године

	Лиценце за кориштење радиофреквенцијског спектра	Остале лиценце	Остала нематеријална улагања	Капитализовани уговорни трошкови	Нематеријална улагања у припреми	Укупно нематеријална улагања
Набавна вриједност						
Стање, 1. јануар 2018. године	140,478,533	9,540,948	71,718,586	-	21,681,773	243,419,840
Набавке у току године	-	296,817	2,230,987	4,749,388	3,570,500	10,847,692
Активирања и преноси	-	993,635	1,545,678	-	(2,539,313)	-
Преноси са некретнина и опреме	-	-	-	-	47,163	47,163
Расходовања	-	(153,200)	(3,130,269)	-	-	(3,283,469)
Стање, 31. децембар 2018. године	140,478,533	10,678,200	72,364,982	4,749,388	22,760,123	251,031,226
Стање, 1. јануар 2019. године	140,478,533	10,678,200	72,364,982	4,749,388	22,760,123	251,031,226
Набавке у току године	16,709,944	107,460	36,329,932	2,015,420	3,260,124	58,422,880
Активирања и преноси	-	129,448	2,569,308	-	(2,698,756)	-
Пренос на некретнине и опрему	-	-	-	-	(1,103,407)	(1,103,407)
Расходовања	-	(22,344)	(225,727)	-	-	(248,071)
Остало	-	-	-	(1,116,690)	-	(1,116,690)
Стање, 31. децембар 2019. године	157,188,477	10,892,764	111,038,495	5,648,118	22,218,084	306,985,938
Акумулирана исправка вриједности						
Стање, 1. јануар 2018. године	116,664,069	7,378,424	53,549,346	-	-	177,591,839
Амортизација за годину	9,369,918	1,007,170	7,796,200	1,348,858	-	19,522,146
Расходовања	-	(153,200)	(3,124,772)	-	-	(3,277,972)
Остало	-	-	-	114,619	-	114,619
Стање, 31. децембар 2018. године	126,033,987	8,232,394	58,220,774	1,463,477	-	193,950,632
Стање, 1. јануар 2019. године	126,033,987	8,232,394	58,220,774	1,463,477	-	193,950,632
Амортизација за годину	4,370,309	938,293	15,604,907	2,722,088	-	23,635,597
Расходовања	-	(19,225)	(214,470)	-	-	(233,695)
Остало	-	-	-	(1,116,962)	-	(1,116,962)
Стање, 31. децембар 2019. године	130,404,296	9,151,462	73,611,211	3,068,603	-	216,235,572
Садашња вриједност						
31. децембар 2019. године	26,784,181	1,741,302	37,427,284	2,579,515	22,218,084	90,750,366
31. децембар 2018. године	14,444,546	2,445,806	14,144,208	3,285,911	22,760,123	57,080,594

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
12. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА (наставак)

Лиценце за кориштење радиофреквенцијског спектра подразумевају дозволе за кориштење радиофреквенцијског спектра за пружање услуга путем мобилних приступних система. Дозволе се издају од стране Регулаторне агенције за комуникације Босне и Херцеговине („РАК“) и омогућавају пружање GSM/UMTS/LTE услуга на подручју Босне и Херцеговине.

Остала нематеријална улагања највећим дијелом се односе на софтвере у нето вриједности од 12,546,135 Конвертибилних марака и капитализована ТВ права у нето вриједности од 23,554,257 Конвертибилних марака.

Капитализовани уговорни трошкови се односе на имовину која произилази из трошкова извршења или добијања уговора, а који се у складу са МСФИ 15 капитализују и признају у току просјечног трајања уговора са купцем. Капитализовани уговорни трошкови су амортизовани пропорционалном методом у току трајања претплатничког уговора (генерално до двије године) и то је период у којем се уговорне обавезе реализују према купцу. У години која се завршава 31. децембра 2019. године, износ трошка амортизације признатог по том основу износи 2,722,088 Конвертибилних марака. На овој врсти имовине нису идентификовани импаритетни губици.

Нематеријална улагања у припреми највећим дијелом се односе на софтвере у припреми.

13. ИМОВИНА СА ПРАВОМ КОРИШЋЕЊА
Стање на дан 1. јануар 2019. године

Нове набавке

Амортизација

Модификација периода закупа

Стање на дан 31. децембра 2019. године
Земљиште и објекти

53,220,635

9,684,446

(11,262,512)

678,592

52,321,161

Друштво у оквиру својих редовних пословних активности узима у закуп различите предмете закупа од којих су најзначајнији: пословни простори за продајна мјеста, земљиште и објекти за смјештај телекомуникационе опреме. Приликом одмјеравања обавеза по основу закупа, Друштво је узело у обзир и потенцијалну изложеност по основу промјењивих плаћања по основу закупа, опција продужења, односно раскидања закупа, гаранција остатка вриједности и закупа који још нису почели, али се купац обавезао на њих. Већина уговора о закупу је уговорена са фиксном накнадом за закуп. Друштво нема значајних уговора о закупу који имају посебна ограничења или уговорене обавезе.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
13. НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМА

У Конвертибилним маркама
31. децембар 2019. и 31. децембар 2018. године

	Земљиште	Некретнине и инфраструктура	Улагања у туђа стална средства	Опрема	Основна средства у припреми	Укупно основна средства
Набавна вриједност						
Стање, 1. јануар 2018. године	1,710,014	686,375,185	2,874,935	709,598,856	75,163,674	1,475,722,664
Набавке у току године	10,296	66,568,358	107,339	3,048,441	72,228,443	141,962,877
Активирања и преноси	14,270	17,463,297	340,721	47,881,067	(65,699,355)	-
Преноси	-	-	-	(6,777)	-	(6,777)
Пренос са/на нематеријална улагања	-	-	-	93,832	(140,995)	(47,163)
Расходовања	-	(30,622)	(230,829)	(29,580,481)	(169,311)	(30,011,243)
Мањак	-	-	-	(9,165)	-	(9,165)
Вишак	-	786,951	-	-	-	786,951
Демонтажа	-	-	-	(702,857)	282,751	(420,106)
Продаја	-	(50,398)	-	-	-	(50,398)
Пренос на средства намијењена продаји	-	-	-	(589,008)	(36,519)	(625,527)
Донирана опрема	-	-	-	(45,000)	-	(45,000)
Остало	-	2,450	(3,390)	7,875	-	6,935
Стање, 31. децембар 2018. године	1,734,580	771,115,221	3,088,776	729,696,783	81,628,688	1,587,264,048
Стање, 1. јануар 2019. године	1,734,580	771,115,221	3,088,776	729,696,783	81,628,688	1,587,264,048
Набавке у току године	-	5,576,833	71,157	3,080,449	79,628,663	88,357,102
Активирања и преноси	1,560	44,723,478	266,682	43,589,551	(88,581,271)	-
Пренос са нематеријалних улагања	-	-	-	-	1,103,407	1,103,407
Расходовања	-	(417,511)	(87,121)	(79,401,076)	(114,569)	(80,020,277)
Мањак	-	-	-	(10,563)	(1,306)	(11,869)
Вишак	-	171,930	-	-	397	172,327
Демонтажа	-	-	-	(608,479)	45,706	(562,773)
Продаја	-	-	-	(22,086)	-	(22,086)
Пренос на средства намијењена продаји	-	(19,300)	-	(303,774)	(215,669)	(538,743)
Донирана опрема	-	-	-	(30,125)	-	(30,125)
Остало	-	-	-	(8,227)	(1,681)	(9,908)
Стање, 31. децембар 2019. године	1,736,140	821,150,651	3,339,494	695,982,453	73,492,365	1,595,701,103
Акумулирана исправка вриједности						
Стање, 1. јануар 2018. године	-	495,452,855	2,102,203	486,759,806	-	984,314,864
Амортизација за годину	-	18,303,439	302,284	60,609,409	-	79,215,132
Расходовања	-	(14,040)	(230,829)	(29,156,752)	-	(29,401,621)
Мањак	-	-	-	(3,188)	-	(3,188)
Вишак	-	786,951	-	-	-	786,951
Демонтажа	-	-	-	(420,106)	-	(420,106)
Продаја	-	(15,709)	-	-	-	(15,709)
Пренос на средства намијењена продаји	-	-	-	(487,008)	-	(487,008)
Донирана опрема	-	-	-	(45,000)	-	(45,000)
Остало	-	-	(1,032)	2,521	-	1,489
Стање, 31. децембар 2018. године	-	514,513,496	2,172,626	517,259,682	-	1,033,945,804
Стање, 1. јануар 2019. године	-	514,513,496	2,172,626	517,259,682	-	1,033,945,804
Амортизација за годину	-	19,972,213	354,081	59,668,547	-	79,994,841
Расходовања	-	(338,421)	(62,023)	(78,951,791)	-	(79,352,235)
Мањак	-	-	-	(7,923)	-	(7,923)
Вишак	-	171,930	-	-	-	171,930
Демонтажа	-	-	-	(562,773)	-	(562,773)
Продаја	-	-	-	(14,577)	-	(14,577)
Пренос на средства намијењена продаји	-	(6,392)	-	(298,357)	-	(304,749)
Донирана опрема	-	-	-	(30,125)	-	(30,125)
Остало	-	(7,224)	-	2,041	-	(5,183)
Стање, 31. децембар 2019. године	-	534,305,602	2,464,684	497,064,724	-	1,033,835,010
Садашња вриједност						
31. децембар 2019. године	1,736,140	286,845,049	874,810	198,917,729	73,492,365	561,866,093
31. децембар 2018. године	1,734,580	256,601,725	916,150	212,437,101	81,628,688	553,318,244

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године**14. НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМА (наставак)**

Основна средства у припреми на дан 31. децембра 2019. године се, углавном, односе на телекомуникациону опрему, која је набављена, али још није пуштена у функцију. На дан 31. децембра 2019. године не постоје ограничења власништва над некретнинама и опремом Друштва. Уговорене, а нереализоване обавезе Друштва по основу улагања у некретнине и опрему на дан 31. децембра 2019. године износе укупно 42,556,867 Конвертибилних марака (31. децембар 2018. године: 58,150,603 Конвертибилних марака).

15. УЛАГАЊА У ЗАВИСНА ДРУШТВА

Улози у зависна друштва у укупном износу од 223,194,608 Конвертибилних марака односе се на зависна друштва: *Logosoft* д.о.о. Сарајево, Босна и Херцеговина; *Блицнет* д.о.о. Бања Лука, Босна и Херцеговина, *Телрад Нет* д.о.о. Бијељина, Босна и Херцеговина и *Елта-Кабел* д.о.о. Добој, Босна и Херцеговина.

***Logosoft* д.о.о. Сарајево, Босна и Херцеговина**

Друштво је 2014. године стекло 65% удјела у друштву *Logosoft* д.о.о Сарајево. Током 2017. године Друштво је откупило и преосталих 35% удјела и тиме постало власник са 100% удјела.

Руководство Друштва је извршило анализу потенцијалног обезвјеђења (импаритета) наведеног улагања у зависно друштво на дан 31. децембра 2019. године, и то на бази анализе дисконтовања вриједности будућих новчаних токова, нивоа продаје оствареног текућим и планираним новим активностима зависног друштва, уштеда у наредном периоду, инвестиција и других пословних активности зависног друштва у наредним обрачунским периодима. На дан састављања ових неконсолидованих финансијских извјештаја не постоје индикације да су претпоставке кориштене у анализи неодрживе.

***Блицнет* д.о.о. Бања Лука, Босна и Херцеговина**

Дана 31. јануара 2019. године реализован је уговор о купопродаји и преносу удјела у друштву *Блицнет* д.о.о. Бања Лука на начин да је 100% удјела у *Блицнет* д.о.о. Бања Лука пренесено на Друштво.

Дана 31. јануара 2019. године Окружни привредни суд у Бањој Луци издао је Рјешење којим је Друштво регистровано као власник 100% удјела у *Блицнет* д.о.о. Бања Лука.

Зависно друштво *Блицнет* д.о.о. је основано 1992. године. *Блицнет* д.о.о. је један од већих кабловских оператора у Босни и Херцеговини који пружа услуге кабловске телевизије, интернета, фиксне и мобилне телефоније, као и услуге из области системске интеграције. Ефекти пословне комбинације преузимања *Блицнет* д.о.о. Бања Лука, су презентовани у консолидованим финансијским извјештајима Друштва.

***Телрад Нет* д.о.о. Бијељина, Босна и Херцеговина**

Дана 6. фебруара 2019. године реализован је уговор о купопродаји и преносу удјела у друштву *Телрад Нет* д.о.о. Бијељина, на начин да је 100% удјела у *Телрад Нет* д.о.о. Бијељина пренесено на Друштво.

Дана 6. фебруара 2019. године Окружни привредни суд у Бијељини издао је Рјешење којим је Друштво регистровано као власник 100% удјела у *Телрад Нет* д.о.о. Бијељина.

Зависно друштво *Телрад Нет* д.о.о. Бијељина основано је 1990. године. Друштво пружа услуге јавне фиксне телефоније, VoIP и IP телефоније, кабловске телевизије, интернета и мобилне телефоније. Ефекти пословне комбинације преузимања *Телрад Нет* д.о.о. Бијељина, су презентовани у консолидованим финансијским извјештајима Друштва.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

14. УЛАГАЊА У ЗАВИСНА ДРУШТВА (наставак)

Елта-Кабел д.о.о. Добој, Босна и Херцеговина

Дана 30. августа 2019. године реализован је уговор о купопродаји и преносу удјела у друштву Елта-Кабел д.о.о. Добој, на начин да је 100% удјела у Елта-Кабел д.о.о. Добој пренесено на Друштво.

Дана 4. септембра 2019. године Окружни привредни суд у Добоју издао је Рјешење којим је Друштво регистровано као власник 100% удјела у Елта-Кабел д.о.о. Добој.

Зависно друштво Елта-Кабел д.о.о. Добој основано је 2001. године. Елта-Кабел д.о.о. је један од већих кабловских оператора у Босни и Херцеговини који пружа услуге кабловске телевизије, интернета и фиксне телефоније.

16. УЛАГАЊА У ПРИДРУЖЕНА ДРУШТВА

Улагања у придружена друштва у укупном износу од 149,736,065 Конвертибилних марака односе се на набавну вриједност улагања у друштва МТЕЛ д.о.о. Подгорица и GO4YU д.о.о. Београд.

На дан 31. децембра 2019. године, Друштво има 49% удјела у друштву МТЕЛ д.о.о. Подгорица, Црна Гора, и 41% удјела у друштву GO4YU д.о.о. Београд, Република Србија, који се баве пружањем телекомуникационих услуга на територији Црне Горе, односно Републике Србије.

Укупан улог у МТЕЛ д.о.о. Подгорица, након првобитно уговореног износа на име куповине 49% удјела извршене 1. фебруара 2010. године, накнадних докапитализација, као и осталих трошкова који су у директној вези са наведеном трансакцијом, те уносом неновчаног улога, укупно износи 132,065,141 Конвертибилну марку. На основу одлуке о повећању основног капитала МТЕЛ д.о.о. Подгорица, током 2019. године, извршена је уплата придруженом друштву у износу од 57,501,402 Конвертибилне марке чиме је повећан основни капитал друштва МТЕЛ д.о.о. Подгорица. Повећањем основног капитала није дошло до промјене постојећег процента удјела у власничкој структури.

Дана, 20. јуна 2019. године, Управни одбор Друштва донио је одлуку о уносу неновчаног улога у друштво GO4YU д.о.о. Београд, Србија, које је у власништву Предузећа за телекомуникације "Телеком Србија" а.д. Београд, Србија, у виду права на 100% удјела у друштву *Mtel Austria GmbH*. Регистрацијом власништва дана 22. августа 2019. године, Друштво је постало власник 41% удјела у друштву GO4YU д.о.о. Београд, Србија.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
17. ОСТАЛА УЛАГАЊА

	Удио	У Конвертибилним маркама	
		31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
<i>Финансијска имовина која се мјери по фер вриједности кроз остали укупни резултат:</i>			
- Нова банка а.д. Бања Лука	0.02%	6,324	5,788
		6,324	5,788
<i>Финансијска имовина која се мјери по амортизованом трошку:</i>			
- Дугорочне обвезнице Републике Српске		34,140	54,157
- Центар за међународно право и међународну пословну сарадњу д.о.о. Бања Лука	22.97%	400	400
		34,540	54,557
		40,864	60,345

Акције Нове банке а.д. Бања Лука (које чине 0.02% акцијског (основног) капитала банке) котирају на активном, али недовољно развијеном финансијском тржишту Републике Српске, и вредноване су по фер вриједности на датум извјештаја о финансијском положају гдје су промјене у фер вриједности исказане као добици/(губици) у оквиру извјештаја о осталом укупном резултату. Финансијска имовина која се мјери по амортизованом трошку се односи на обвезнице Републике Српске емитоване од стране Министарства финансија Републике Српске, а по основу плаћања дуга који буџетски корисници имају према Друштву. Обвезнице су издате са роком доспијећа од 15 година, почевши од 31. децембра 2007. године, уз *grace* период од 5 година са каматном стопом од 1.5% годишње, и вредноване су по амортизованој вриједности кориштењем ефективне каматне стопе.

18. ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА И КРЕДИТИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
<i>Дугорочни кредити запосленима</i>	84,900	99,440
<i>Минус: Дио дугорочних кредита који доспијева до једне године (напомена 23)</i>	(78,436)	(82,264)
<i>Укупно дугорочни кредити запосленима</i>	6,464	17,176
<i>Дугорочни кредити повезаним правним лицима</i>	1,978,928	2,495,626
<i>Минус: Дио дугорочних кредита који доспијева до једне године (напомена 23)</i>	(530,000)	(1,046,698)
	1,448,928	1,448,928
<i>Остали дугорочни депозити и пласмани</i>	-	6,000,000
Укупно дугорочна потраживања и кредити	1,455,392	7,466,104
<i>Минус: Акумулирани импаритетни губитак:</i>		
- исправка вриједности дугорочних кредита	(4,740)	(6,159)
	1,450,652	7,459,945

Остали дугорочни депозити се односе на дугорочне депозите Друштва код пословних банака у Босни и Херцеговини орочени по тржишним условима.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
19. ЗАЛИХЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Материјал	3,855,453	3,921,807
Роба	161,610	142,426
Материјал за везане услуге	11,771,563	9,020,068
Дати аванси за залихе	479,570	660,232
	16,268,196	13,744,533

20. КУПЦИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
<i>Купци:</i>		
- повезана правна лица (<i>Напомена 36 (а)</i>)	18,319,842	6,873,126
- у земљи	113,513,494	112,118,213
- у иностранству	2,124,512	1,504,349
Бруто потраживања	133,957,848	120,495,688
<i>Минус: Исправка вриједности потраживања за очекиване кредитне губитке</i>	(56,327,706)	(56,490,222)
	77,630,142	64,005,466

Укупна бруто потраживања од купаца на дан 31. децембра 2019. године износе 133,957,848 Конвертибилних марака. Друштво је примјенило поједностављени приступ у признавању губитака за цјелокупни период трајања за потраживања од купаца и остала потраживања која не садрже значајну компоненту финансирања, груписањем различитих карактеристика купаца и трендова историјских губитака.

Укупна исправка вриједности потраживања на дан 31. децембра 2019. године износи 56,327,706 Конвертибилних марака и представља 42.05% укупне бруто вриједности потраживања од купаца. Промјене на рачунима исправки вриједности потраживања су приказане у *Напомени 22* уз неконсолидоване финансијске извјештаје.

21. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Остала потраживања	2,002,073	1,669,934
<i>Минус: Исправка вриједности других потраживања</i>	(684,177)	(594,797)
	1,317,896	1,075,137

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
22. ИСПРАВКЕ ВРИЈЕДНОСТИ КРАТКОРОЧНИХ ПОТРАЖИВАЊА

	У Конвертибилним маркама		
	31. децембар 2019. и 31. децембар 2018. године		
	Купци	Друга потраживања	Укупно
	(напомена 20)	(напомена 21)	
<i>Стање, 1. јануар 2018. године</i>	54,292,527	735,819	55,028,346
Исправке у току године на терет резултата	3,506,417	40,225	3,546,642
Отпис потраживања	(1,387,566)	(102,403)	(1,489,969)
Остало	78,844	(78,844)	-
Стање, 31. децембар 2018. године	56,490,222	594,797	57,085,019
<i>Стање, 1. јануар 2019. године</i>	56,490,222	594,797	57,085,019
Исправке у току године на терет резултата	1,398,961	153,188	1,552,149
Отпис потраживања	(1,561,477)	(63,808)	(1,625,285)
Стање, 31. децембар 2019. године	56,327,706	684,177	57,011,883

23. ДЕПОЗИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ЗА КРЕДИТЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Краткорочно орочени депозити	5,143,833	62,009,168
Кредити запосленима који доспијевају до једне године (напомена 18)	78,436	1,128,963
Кредити повезаним правним лицима који доспијевају до једне године (напомена 18)	530,000	-
Краткорочни кредити повезаним правним лицима	4,889,575	90,000
	10,641,844	63,228,131

24. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Обрачуната потраживања	3,978,127	3,209,640
Уговорна имовина	13,309,107	13,493,992
Унапријед плаћени трошкови	810,922	248,479
Обрачунате авансне фактуре за потребе обрачуна ПДВ-а	1,907,844	1,899,712
	20,006,000	18,851,823

Обрачуната потраживања се највећим дијелом, у износу од 1,711,559 Конвертибилних марака, односе на процјену међународног саобраћаја и *roaming*-а, која је извршена у складу са интерним обрачунима оствареног саобраћаја, односно обрачуном добијеним од клириншке куће, док се на обрачуната потраживања за процјену попушта по основу *roaming*-а које Друштво треба да прими по основу обрачуног међународног саобраћаја са другим операторима односи износ од 1,910,820 Конвертибилних марака.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

24. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА (наставак)

Уговорна имовина представља право Друштва на накнаду у замјену за робу или услуге које је Друштво пренијело купцу када је то право условљено другим факторима, осим протока времена (нпр. испорука других елемената уговора). Друштво признаје уговорну имовину углавном из уговора у којима се уређај испоручује у одређеном тренутку у пакету са услугама које се пружају током времена.

25. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Жиро рачуни	38,473,328	63,533,298
Девизни рачуни	2,912,577	6,116,275
Благајне	11,456	18,755
Готовински еквиваленти	100,000	100,000
	41,497,361	69,768,328

26. КАПИТАЛ

Акцијски капитал

Структура акцијског капитала Друштва (по Књизи акционара коју води Централни регистар хартија од вриједности Републике Српске а.д. Бања Лука) на дан 31. децембра 2019. и 31. децембра 2018. године је била следећа:

	31. децембар 2019.	У %	31. децембар 2018.	У %
Телеком Србија а.д. Београд, Србија	319,428,193	65.01	319,428,193	65.01
Пензијски резервни фонд РС а.д. Бања Лука	43,840,269	8.92	43,840,269	8.92
Фонд за реституцију РС а.д. Бања Лука	24,715,439	5.03	24,715,439	5.03
Duif Kristal invest a.d. – OMIF Future fund	13,092,569	2.62	15,624,294	3.18
Остали акционари	90,307,285	18.42	87,775,560	17.86
	491,383,755	100.00	491,383,755	100.00

Основни капитал Друштва у износу од 491,383,755 Конвертибилних марака, у потпуности је уплаћен и подијељен на 491,383,755 обичних (редовних) акција, од којих је свака номиналне вриједности 1 Конвертибилну марку. Све акције су исте класе са istim правима, обичне и гласе на име. Свака акција даје право на један глас.

Акције Друштва котирају на Бањалучкој берзи хартија од вриједности у Републици Српској (активно, али недовољно развијено финансијско тржиште). Тржишна вриједност једне акције са стањем на дан 31. децембра 2019. године износи 0.95 Конвертибилних марака (31. децембар 2018. године: 0.83 Конвертибилне марке). Зарада и дивиденда по акцији је приказана у Напомени 37 уз неконсолидоване финансијске извјештаје.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
26. КАПИТАЛ (наставак)
Законске резерве

Законске резерве на дан 31. децембра 2019. године у износу од 49,141,766 Конвертибилних марака представљају издвајања из расподјеле добитка у складу са чланом 231. Закона о привредним друштвима, и то најмање у висини 5% од добитка текуће године умањене за губитак претходне године, све док те резерве, заједно са резервама капитала, не достигну висину од најмање 10% основног капитала или Статутом одређени већи дио основног капитала.

Законске резерве користе се за покриће губитка, а ако прелазе износ од 10% основног капитала, или Статутом одређеног већег дијела основног капитала, могу се користити и за повећање основног капитала.

Остале резерве – резерве по основу инвестиционе обавезе

Остале резерве на дан 31. децембра 2019. године у износу од 97,791,500 Конвертибилних марака цјелокупно се односе на резерве формиране у току 2008. године, и то на основу уплаћене инвестиционе обавезе већинског власника („Телеком Србија“ а.д. Београд), као купца већинског пакета акција Друштва.

27. КАМАТОНОСНИ КРЕДИТИ, ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ И ТЕКУЋА ДОСПИЈЕЋА ДУГОРОЧНИХ ОБАВЕЗА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
а) Дугорочни кредити:		
- Новчани кредити	251,908,443	140,244,955
- Кредити за набавке опреме	59,691,237	47,537,130
	311,599,680	187,782,085
б) Остале дугорочне обавезе	13,261,829	-
Укупно дугорочне обавезе	324,861,509	187,782,085
<i>Минус: текуће доспијеће дугорочних обавеза:</i>		
- дугорочни кредити	(68,570,741)	(28,773,808)
- остале дугорочне обавезе	(3,207,432)	-
Укупно текуће доспијеће дугорочних обавеза	(71,778,173)	(28,773,808)
	253,083,336	159,008,277
в) Краткорочни новчани кредити	13,260,284	-

Просјечна каматна стопа на дугорочне кредите (новчане и кредите за набавке опреме) је у висини шестомјесечног EURIBOR-а увећаног за маржу у распону од 0.5% до 1.0% годишње (2018. године: шестомјесечни EURIBOR увећан за маржу у распону од 0.5% до 1.0% годишње). За новчане кредите уговорена је каматна стопа по тренутним тржишним условима.

Остале дугорочне обавезе се односе на обавезе за дозволу за кориштење радиофреквенцијског спектра за пружање услуга путем мобилних приступних система издату од стране Регулаторне агенције за комуникације Босне и Херцеговине.

Уговорна валута за све кредите, осим кредита одобрених од Владе Краљевине Шпаније, банака и добављача из земље, је EUR.

Друштво измирује све своје обавезе по кредитима у складу са уговореном динамиком, према утврђеним ануитетним плановима. Такође, Друштво поштује и све остале одредбе из уговора о кредитима и нема кршења било којих одредби уговора који би евентуално захтијевали пријевремену отплату обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
27. КАМАТОНОСНИ КРЕДИТИ, ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ И ТЕКУЋА ДОСПИЈЕЋА ДУГОРОЧНИХ ОБАВЕЗА (наставак)

Рочност доспијећа отплата дугорочних кредита:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Текућа доспијећа	71,778,173	28,773,808
Између једне и двије године	71,168,347	36,146,194
Између двије и три године	63,352,354	30,627,249
Између три и четири године	56,780,766	26,153,910
Између четири и пет година	38,163,931	25,799,436
Након пет година	23,617,938	40,281,488
Укупно дугорочни дио кредита	253,083,336	159,008,277
	324,861,509	187,782,085

28. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ЗАКУПА

	Земљиште и објекти
Стање на дан 1. јануар 2019. године	53,220,635
Нове набавке	9,684,446
Трошак камате (напомена 11)	1,188,864
Модификација периода закупа	581,695
Затварање обавезе	(11,436,462)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	53,239,178

Друштво је извршило признавање обавеза по основу закупа у складу са захтјевима стандарда МСФИ 16 према којем се обавеза мјери по садашњој вриједности свих плаћања у вези са закупом која нису извршена на дан признавања.

За каматну стопу за обавезе по основу закупа кориштена је стопа коју би Друштво као закупопримац платило да у сличном року и уз сличне гаранције позајми средства неопходна за набавку имовине сличне вриједности као имовине са правом кориштења у сличном економском окружењу.

29. РАЗГРАНИЧЕНИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Примљене донације	61,835	74,202
Минус: Краткорочни дио разграниченог прихода	(12,367)	(12,367)
	49,468	61,835

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
29. РАЗГРАНИЧЕНИ ПРИХОДИ (наставак)

Кретања на разграниченим приходима у години која се завршава 31. децембра 2019. и у пословној 2018. години су била сљедећа:

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра 2019.	Година која се завршава 31. децембра 2018.
Стање, 1. јануар	74,202	86,569
Примљене донације	-	-
Смањење у корист осталих прихода	(12,367)	(12,367)
Стање, крај године	61,835	74,202

30. БЕНЕФИЦИЈЕ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Бенефиције за запослене		
- дугорочни дио	6,251,144	6,144,678
- краткорочни дио	601,786	660,996
	6,852,930	6,805,674

Дугорочна резервисања за бенефиције за запослене са стањем на дан 31. децембра 2019. године у износу од 6,852,930 Конвертибилних марака се односе на дугорочна и краткорочна резервисања по основу обрачуна садашње вриједности акумулираних права запослених Друштва на отпремнине и јубиларне награде, у складу са МРС 19 "Бенефиције за запослене".

Трошкови везани за накнаде приликом одласка у пензију и јубиларне награде утврђују се коришћењем метода пројектованих јединица кредитирања, са актуарским одмјеравањем које се врши на дан извјештаја о финансијском положају.

У складу са наведеним, Друштво је ангажовало овлашћеног актуара да у име Друштва изврши обрачун садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде на дан 31. децембра 2019. године. Приликом обрачуна наведене садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде овлашћени актуар је користио сљедеће претпоставке: дисконтна стопа од 3.5% годишње, пројектовани раст зарада 0.4% годишње, пројектоване године радног стажа за одлазак у пензију 40 година за мушкарце и 35 година за жене, пројектована флукуација запослених на основу података о историјском кретању запослених у претходном периоду, званично објављене стопе морталитета из окружења, као и остали услови неопходни за остваривање права на отпремнину и јубиларну награду.

Број мјесечних зарада за јубиларне награде приказан је у табели:

Број година проведених у Друштву	Број зарада
10	0.5
20	1
30	1.5
40	0.5

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
30. БЕНЕФИЦИЈЕ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ (наставак)

Кретања на дугорочним обавезама за бенефиције за запослене у години која се завршава на дан 31. децембра 2019. и пословној 2018. години су била сљедећа:

	Краткорочни дио		У Конвертибилним маркама Дугорочни дио	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Стање, 1. јануар	660,996	744,451	6,144,678	6,005,986
Резервисања у току године	(59,210)	(83,455)	641,361	743,869
(Напомена 10)				
Пренос/Донос на краткорочни дио	534,895	605,177	(534,895)	(605,177)
Исплате у току године	(534,895)	(605,177)	-	-
Стање, крај године	601,786	660,996	6,251,144	6,144,678

31. РЕЗЕРВИСАЊА

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра 2019.	Година која се завршава 31. децембар 2018.
Стање, 1. јануар	147,862	57,161
Резервисања за судске спорове	-	99,376
Укидање резервисања за судске спорове	(101,830)	(8,675)
Стање, крај године	46,032	147,862

32. ДОБАВЉАЧИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Добављачи:		
- повезана правна лица (Напомена 36(а))	4,671,883	4,028,127
- у земљи	34,316,229	35,381,134
- у иностранству	7,688,991	6,821,498
- за нефактурисане инвестиције и услуге	6,744,757	13,286,810
	53,421,860	59,517,569

Обавезе према добављачима су некалатоносне. Друштво редовно измирује своје обавезе према добављачима. Друштво има политике управљања финансијским ризицима како би осигурало да се обавезе плаћају у уговореним роковима. Просјечан период плаћања обавеза према добављачима у години која се завршава 31. децембра 2019. године био је 76 дана (2018. година: 69 дана).

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
32. ДОБАВЉАЧИ (наставак)

Старосна структура обавеза према добављачима у години која се завршава 31. децембра 2019. године и 31. децембра 2018. године је сљедећа:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
0-30 дана	34,344,916	45,464,168
31-60 дана	6,931,658	5,429,502
61-120 дана	7,952,009	6,170,420
121-180 дана	2,808,802	1,893,430
181-270 дана	1,039,174	-
271-360 дана	345,301	560,049
	53,421,860	59,517,569

33. ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Разграничени приходи од продаје <i>prepaid</i> допуна	3,345,364	1,964,756
Обрачунате обавезе по основу међународног саобраћаја	7,514,034	7,251,538
Обрачунате обавезе по основу дистрибуције медијских садржаја	3,800,545	2,209,435
Обрачунате обавезе по основу осталих трошкова периода	8,356,423	7,754,503
Разграничене авансне фактуре за потребе обрачуна ПДВ-а	1,700,259	1,673,499
Остала пасивна временска разграничења	160,255	160,286
	24,876,880	21,014,017

Обрачунате обавезе по основу међународног саобраћаја које на дан 31. децембра 2019. године износе 7,514,034 Конвертибилних марака у највећем дијелу се односе на процјену попушта по основу роминга које Друштво треба да одобри по основу оствареног међународног саобраћаја са другим операторима, а за које још увијек није издата коначна фактура нити добијен обрачун од стране клириншке куће (*Напомена 3.1.5.*).

Обрачунате обавезе по основу осталих трошкова периода које на дан 31. децембра 2019. године износе 8,356,423 Конвертибилних марака, представљају трошкове периода за које постоје довољна сазнања о постојању и настанку истих, али до дана састављања неконсолидованих финансијских извјештаја, Друштво није примило коначну фактуру за примљене услуге или добра.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
34. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Примљени аванси и пренаплате од купаца	1,437,821	2,048,081
Обавезе за порезе, царине и дажбине на терет трошкова	247,973	245,799
Обавезе за порез на додату вриједност	1,513,518	3,174,755
Обавезе према запосленима	-	303
Обавезе за стицање учешћа у капиталу	45,188,181	-
Обавезе за ТВ права	10,195,898	-
Друге обавезе	479,131	354,327
	59,062,522	5,823,265

35. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК
(а) Компоненте пореза на добитак

	У Конвертибилним маркама Година која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Текући порески расход периода	6,533,474	6,529,928
Одложени порески расход - смањење одложених пореских средстава	9,387	237,656
Одложени порески приход - смањење одложених пореских обавеза	(139,820)	415,159
	6,403,041	7,182,743

(б) Усаглашавање пореза на добитак и производа резултата пословања прије опорезивања и прописане пореске стопе

	У Конвертибилним маркама Година која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
<i>Добитак прије опорезивања</i>	67,428,747	68,200,255
Порез на добитак по стопи од 10%	6,742,875	6,820,026
<i>Усклађивања расхода/прихода:</i>		
- ефекат неопорезивих прихода	(568,880)	(18,373)
- ефекат непризнатих трошкова	359,479	(271,725)
- ефекат привремених разлика	(130,433)	652,815
Порез на добитак	6,403,041	7,182,743
<i>Ефективна пореска стопа за годину</i>	9.50%	10.53%

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
35. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК (Наставак)
(в) Одложена пореска средства

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра 2019.	Година која се завршава 31. децембра 2018.
Привремене разлике:		
<i>Стање, 1. јануар</i>	268,641	506,297
Смањење одложених пореских средстава	(9,387)	(237,656)
<i>Стање, крај године</i>	259,254	268,641

(г) Одложене пореске обавезе

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра 2019.	Година која се завршава 31. децембра 2018.
Привремене разлике:		
<i>Стање, 1. јануар</i>	(415,159)	-
Одложене пореске обавезе по основу вредновања некретнина и опреме за пореске сврхе	139,820	(415,159)
<i>Стање, крај године</i>	(275,339)	(415,159)

(д) Текуће пореске обавезе

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Обавезе за текући порез на добитак	235,645	227,089
<i>Стање, крај године</i>	235,645	227,089

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
36. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ СТРАНАМА

Већински власник Друштва је друштво Телеком Србија а.д. Београд, чији је већински власник Република Србија. Сљедећа салда потраживања и обавеза су произашла из трансакција обављених са повезаним странама:

(а) ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ
31. децембар 2019.

	АКТИВА					ПАСИВА				
	Потраживања од купаца	Потраживања за камате	Обрачунати, а нефактурисани приходи	Дугорочни кредити	Краткорочни кредити	Укупно потраживања	Обавезе према добављачима	Обрачунати (процијењени) трошкови	Укупно обавезе	Нето потраживања
- Телеком Србија а.д. Београд	1,845,001	-	1,026,434	-	-	2,871,435	(2,477,885)	(2,431,013)	(4,908,898)	(2,037,463)
- МТЕЛ д.о.о. Подгорица	3,384,372	-	194,551	-	-	3,578,923	(495,047)	(513,422)	(1,008,469)	2,570,454
- Mtel Austria GmbH Беч	3,964,037	42,019	74,098	-	2,933,745	7,013,899	(10,878)	(976,434)	(987,312)	5,984,568
- HD - WIN д.о.о. Београд	-	-	-	-	-	-	(166,832)	(166,832)	(333,664)	(333,664)
- Logosoft д.о.о. Сарајево	2,697,084	-	24,988	1,978,928	-	4,701,000	(1,486,710)	(70,059)	(1,556,769)	3,144,231
- GO4YU д.о.о. Београд	-	1,783	-	-	1,955,830	1,957,613	(13,691)	(13,691)	(27,382)	1,928,448
- Блицнет д.о.о. Бања Лука	3,730,675	-	-	-	-	3,730,675	(18,027)	(30,949)	(48,976)	3,681,699
- Телрад Нет д.о.о. Бијељина	324,215	-	-	-	-	324,215	(1,053)	(25,651)	(26,704)	297,511
- Елта-Кабел д.о.о. Добој	2,374,458	-	-	-	-	2,374,458	(1,760)	(13,825)	(15,585)	2,358,873
	18,319,842	43,802	1,320,071	1,978,928	4,889,575	26,552,218	(4,671,883)	(4,241,876)	(8,913,759)	17,638,459

31. децембар 2018.

	АКТИВА					ПАСИВА				
	Потраживања од купаца	Потраживања за камате	Обрачунати, а нефактурисани приходи	Дугорочни кредити	Краткорочни кредити	Укупно потраживања	Обавезе према добављачима	Обрачунати (процијењени) трошкови	Укупно обавезе	Нето потраживања
- Телеком Србија а.д. Београд	1,742,380	-	1,003,714	-	-	2,746,094	(2,102,555)	(1,986,987)	(4,089,542)	(1,343,448)
- МТЕЛ д.о.о. Подгорица	2,947,772	-	187,709	-	-	3,135,481	(1,273,657)	(613,428)	(1,887,085)	1,248,396
- Mtel Austria GmbH Беч	1,885,259	-	5,820	-	-	1,891,079	(1,379)	(226,421)	(227,800)	1,663,279
- HD - WIN д.о.о. Београд	-	-	-	-	-	-	-	(122,044)	(122,044)	(122,044)
- Logosoft д.о.о. Сарајево	297,715	-	24,620	2,495,626	90,000	2,907,961	(638,410)	(25,918)	(664,328)	2,243,633
- GO4YU д.о.о. Београд	-	-	-	-	-	-	(12,126)	(12,126)	(24,252)	(24,252)
	6,873,126	-	1,221,863	2,495,626	90,000	10,680,615	(4,028,127)	(2,986,924)	(7,015,051)	3,665,564

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
36. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ СТРАНАМА (наставак)
(б) ИЗВЈЕШТАЈ О УКУПНОМ РЕЗУЛТАТУ

	ПРИХОДИ					Укупно приходи	РАСХОДИ					Укупно расходи	Нето приходи/ (расходи)
	Приходи од продаје услуга	Приходи од продаје робе	Приходи од камата	Приходи од дивиденди	Остали приходи		Трошкови међународног обрачуна	Трошкови одржавања	Трошкови накнада за емитовање садржаја	Трошкови осталих производних услуга	Трошкови продате робе		
- Телеком Србија а.д. Београд	18,943,069	-	-	-	-	18,943,069	(14,546,596)	(23)	(1,609,116)	(1,542,173)	-	(17,697,908)	1,245,161
- МТЕЛ д.о.о. Подгорица	2,740,166	-	-	-	-	2,740,166	(1,597,913)	(117,350)	-	(3,794)	-	(1,719,057)	1,021,109
- Mtel Austria GmbH Беч	691,943	707,288	42,019	-	-	1,441,250	(9,772)	-	-	-	(145,562)	(155,334)	1,243,897
- Logosoft д.о.о. Сарајево	1,610,526	105,841	97	2,500,000	46,471	4,262,935	(402,906)	(239,919)	-	(881,528)	(101,074)	(1,625,427)	137,411
- Блицнет д.о.о. Бања Лука	6,500,206	58,087	157	2,750,000	662	9,309,112	(161,606)	-	-	(131,445)	(54,368)	(347,419)	6,211,536
- Телрад Нет д.о.о. Бијељина	2,825,745	59,190	75	-	29,531	2,914,541	(232,760)	-	-	(39,022)	(56,370)	(328,152)	2,586,314
- Елта-Кабел д.о.о. Добој	1,322,944	-	476	2,750,000	1,295	4,074,715	(47,695)	-	-	(2,311)	-	(50,006)	1,274,233
- GO4YU д.о.о. Београд	-	-	1,783	-	-	1,783	-	-	(164,290)	-	-	(164,290)	(164,290)
	34,634,599	930,406	44,607	8,000,000	77,959	43,687,571	(16,999,248)	(357,292)	(1,773,406)	(2,600,273)	(357,374)	(22,087,593)	21,599,978

31. децембар 2018.

	ПРИХОДИ					Укупно приходи	РАСХОДИ					Укупно расходи	Нето приходи/ (расходи)
	Приходи од продаје услуга	Приходи од продаје робе	Приходи од камата	Приходи од дивиденди	Остали приходи		Трошкови међународног обрачуна	Трошкови одржавања	Трошкови накнада за емитовање садржаја	Трошкови осталих производних услуга	Трошкови продате робе		
- Телеком Србија а.д. Београд	18,284,970	-	-	-	26,990	18,311,960	(15,262,661)	(8,821)	(1,298,830)	(1,444,238)	-	(18,014,550)	297,410
- МТЕЛ д.о.о. Подгорица	2,986,616	-	-	-	-	2,986,616	(1,597,913)	(113,028)	-	(2,474)	-	(1,713,415)	1,273,201
- Mtel Austria GmbH Беч	540,388	577,959	-	-	66,752	1,185,099	(2,815)	-	-	-	(550,241)	(553,056)	632,043
- Logosoft д.о.о. Сарајево	1,890,749	132,086	-	-	26,502	2,049,337	(1,008,973)	(237,650)	-	(870,602)	(132,086)	(2,249,311)	(199,974)
- HD - WIN д.о.о. Београд	-	-	-	-	-	-	-	-	(1,464,525)	-	-	(1,464,525)	(1,464,525)
- GO4YU д.о.о. Београд	-	-	-	-	-	-	-	-	(145,514)	-	-	(145,514)	(145,514)
	23,702,723	710,045	-	-	120,244	24,533,012	(17,872,362)	(359,499)	(2,908,869)	(2,317,314)	(682,327)	(24,140,371)	392,641

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
36. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ СТРАНАМА (наставак)
(б) ИЗВЈЕШТАЈ О УКУПНОМ РЕЗУЛТАТУ (наставак)

	Година која се завршава 31. децембра 2019.	Година која се завршава 31. децембра 2018.
Краткорочна примања кључног руководећег особља:		
- Извршни одбор	(681,868)	(674,094)
- Управни одбор	(270,418)	(268,288)
- Одбор за ревизију	(69,781)	(76,235)
	(1,022,067)	(1,018,617)

Кључно руководеће особље не прима накнаде за додатне дугорочне бенефиције, односно бенефиције по престанку запослења, осим бенефиција објелодањених у Напомени 3.15.

Трансакције са повезаним лицима су вредноване под истим или сличним комерцијалним условима као и трансакције са другим правним лицима. На дан састављања ових неконсолидованих финансијских извјештаја, Друштво нема очекиваних кредитних губитака по основу којих би се извршила исправка вриједности потраживања од повезаних правних лица.

37. ЗАРАДА И ДИВИДЕНДА ПО АКЦИЈИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	2019.	31. децембра 2018.
Нето добитак обрачуноског периода	61,025,706	61,017,512
Просјечан пондерисан број издатих акција	491,383,755	491,383,755
Зарада по акцији (основна и разријеђена)	0.1242	0.1242

Дана 3. јуна 2019. године Скупштина акционара Друштва је донијела Одлуку о расподјели дијела добити из 2018. године, по којој је извршена расподјела добити власницима капитала, у износу од 38,445,821 Конвертибилну марку (0.07824 Конвертибилне марке дивиденде по акцији), док је дана 5. децембра 2019. године Скупштина акционара Друштва донијела Одлуку о исплати привремене дивиденде у износу од 17,449,948 Конвертибилне марке (0.03551 Конвертибилне марке дивиденде по акцији).

Обавезе за преостале неисплаћене дивиденде акционарима на дан 31. децембра 2019. године износе 15,289,409 Конвертибилних марака (31. децембар 2018. године: 9,884,812 Конвертибилних марака).

38. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ
Судски спорови

Друштво се повремено јавља као тужена страна у споровима које физичка и правна лица воде против Друштва. Процијењене потенцијалне обавезе Друштва по судским споровима у којима је Друштво тужена страна на дан 31. децембра 2019. године износе укупно 48,337,350 Конвертибилних марака, не укључујући ефекте потенцијалних затезних камата и трошкова судских спорова.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

38. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Најзначајнији спор је онај у којем се као тужилац јавља *Crumb group* д.о.о. Бијељина у износу од 42 милиона Конвертибилних марака. Управа Друштва користи правне савјете за горе наведени спор, на основу којих вјерује да је вјероватноћа негативног исхода по Друштво мала, с обзиром на чињеницу да не постоји ваљан правни основ за наведени спор.

Увјерење о неоснованости тужбеног захтијева усмјереног против Друштва, Управа темељи на чињеницама да су у овом случају надлежни органи, у законом предвиђеном поступку, већ утврдили да противправности на страни Друштва није било. Управа, даље, не очекује да ће коначан исход наведеног спора значајно угрозити материјално-финансијско пословање Друштва. На основу наведених чињеница Друштво није евидентирало резервисања по основу датог спора, нити сматра да су даља објелодањивања неопходна.

Као што је објелодањено у *Напомени 31* уз финансијске извештаје, на дан 31. децембра 2019. године Друштво је формирало резервисања за потенцијалне губитке који могу проистећи из судских спорова у укупном износу од 46,032 Конвертибилне марке. Руководство Друштва процјењује да неће настати материјално значајни губици по основу исхода преосталих судских спорова у току, изнад износа за који је извршено резервисање.

39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ

39.1. Управљање ризиком капитала

Циљ управљања капиталом је да Друштво задржи способност да настави са својим пословањем у неограниченом периоду у предвидивој будућности, како би очувало оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала, а акционарима обезбиједи дивиденде. Друштво прати капитал на основу коефицијента задужености.

Менаџмент Друштва прегледа структуру капитала по потреби. На основу тог прегледа Друштво уравнотежава структуру капитала преко нових дугорочних инвестиција, као и узимања нових кредита или откупа постојећих. Цјелокупна стратегија Друштва за управљање капиталом је непромијењена.

39.1.1. Рацио укупне задужености према капиталу

Показатељи задужености Друштва са стањем у години која се завршава 31. децембра 2019. године били су следећи:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Задуженост (а)	338,121,793	187,782,085
Готовина и готовински еквиваленти	(41,497,361)	(69,768,328)
Нето задуженост	296,624,432	118,013,757
Капитал (б)	681,892,103	676,761,630
Рацио укупног дуговања према капиталу	43.50%	17.44%

(а) Задуженост се односи на дугорочне кредитне обавезе, као и текућа доспијећа дугорочних кредитних обавеза.

(б) Капитал укључује акцијски капитал, резерве, нераспоређени добитак и губитке од финансијске имовине мјерене по фер вриједности кроз остали укупни резултат.

39.1.2. Значајне рачуноводствене политике у вези са финансијским инструментима

Значајне рачуноводствене политике и усвојена начела, укључујући критеријум за признавање, основе мјерења и основе признавања прихода и расхода за сваку категорију финансијске имовине, финансијских обавеза и капитала, детаљније су објашњене у *Напомени 3* уз неконсолидоване финансијске извештаје.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)
39.2. Категорије финансијских инструмената

Категорије финансијских инструмената на дан 31. децембра 2019. и 31. децембра 2018. године су приказане у наредној табели:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Финансијска имовина		
Финансијска имовина чија се фер вриједност мјери по амортизованом трошку	132,572,435	205,591,563
Финансијска имовина чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат	6,324	5,788
	132,578,759	205,597,351
Финансијске обавезе по амортизованој вриједности	529,092,955	257,249,425

39.3. Циљеви управљања финансијским ризицима

У свом редовном пословању, Друштво је, у различитом обиму, изложено одређеним финансијским ризицима, и то: тржишном ризику (који обухвата ризик од промјене курса страних валута, ризик од промјене каматних стопа и ризик од промјене цијена), ризику ликвидности и кредитном ризику. Управљање ризицима у Друштву је усмјерено на минимизирање потенцијалних негативних утицаја на финансијско стање и пословање Друштва у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта. Управљање ризицима дефинисано је рачуноводственим политикама Друштва.

У години која се завршава на дан 31. децембра 2019. године Друштво није ступало у трансакције са изведеним финансијским инструментима (дериватима), као што су свопови каматних стопа или форварди.

(1) Тржишни ризик
(а) Ризик од промјене курса страних валута

Иако дио својих трансакција Друштво обавља у страним валутама, менаџмент Друштва сматра да Друштво није значајно изложено ризику од промјене курса страних валута приликом пословања у земљи и иностранству, јер углавном обавља своје пословне трансакције у локалној валути (Конвертибилна марка), као и у EUR за који је Конвертибилна марка везана фиксним валутним курсом (1 EUR = 1.95583 Конвертибилне марке).

У складу са наведеним, менаџмент Друштва није вршио анализу осјетљивости на промјене курса страних валута, изузев за промјене USD јер има одређене обавезе у тој страној валути.

Књиговодствена вриједност финансијске имовине и обавеза Друштва у страним валутама на дан извјештавања је сљедећа:

	Имовина		У Конвертибилним маркама Обавезе	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
EUR	13,372,962	12,800,772	191,992,673	137,843,439
USD	90,415	566,435	3,191,292	3,306,165
CHF	1,548	2,075	225	1,476
GBP	1,168	2,186	1,405	-
HRK	102	1,028	-	6,550
RSD	5,046	4,311	-	3,674
	13,471,241	13,376,807	195,185,595	141,161,304

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)
39.3. Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)
(1) Тржишни ризик (наставак)
(а) Ризик од промјене курса страних валута (наставак)
Анализа осјетљивости

Анализа осјетљивости на промјене курса страних валута је урађена највећим дијелом на USD, и одређена на основу изложености ризику промјене курса страних валута на крају извјештајног периода.

Уколико би се курс страних валута повећао/смањено за 10%, нето добитак Друштва за пословну 2019. годину био би мањи/већи за износ од 16,874 Конвертибилне марке (у пословној 2018. години: 17,172 Конвертибилне марке).

(б) Ризик од промјене каматних стопа

Друштво је изложено разним ризицима који, кроз ефекте промјена висине тржишних каматних стопа, дјелују на његов финансијски положај и токове готовине. С обзиром да Друштво нема значајну каматносно имовину, приходи Друштва су у значајној мјери независни од промјене тржишних каматних стопа.

Ризик Друштва од промјена каматних стопа проистиче првенствено из обавеза по основу примљених дугорочних кредита од добављача. Кредити примљени по промјењивим каматним стопама излажу Друштво каматном ризику токова готовине, док кредити примљени по фиксним каматним стопама излажу Друштво ризику промјене фер вриједности каматних стопа.

Током године која се завршава 31. децембра 2019. године, највећи дио обавеза по кредитима био је са варијабилном каматном стопом, која је везана за EURIBOR. Обавезе по кредитима са промјењивим каматним стопама су највећим дијелом у страниј валути (EUR).

Друштво врши анализу изложености ризику од промјене каматних стопа на динамичкој основи узимајући у обзир алтернативне изворе финансирања и рефинансирања, прије свега за дугорочне обавезе, јер оне представљају најзначајнију каматносно позицију.

Друштво још увијек не врши своп промјењиве за фиксну каматну стопу или обрнуто, али предузима одговарајуће мјере ради обезбјеђења кредита од банака под повољнијим условима.

Анализа осјетљивости

Анализа осјетљивости на промјене каматних стопа је одређена на основу изложености каматних стопа недеривативних инструмената на крају извјештајног периода. За промјењиве каматне стопе обавеза, анализа је припремљена под претпоставком да је неизмирени износ обавеза на крају извјештајног периода био неизмирен у току цијелог извјештајног периода.

У случају да је каматна стопа на обавезе по новчаним и робним кредитима у току извјештајног периода била већа/мања за 10%, уз остале непромијењене варијабле, нето добитак Друштва за пословну 2019. годину био би мањи/већи за износ од 474,074 Конвертибилне марке (у пословној 2018. години: 127,410 Конвертибилних марака) као резултат већег/мањег расхода камата.

(в) Ризик од промјене цијена капитала

Током извјештајног периода од годину дана који се завршава на дан 31. децембра 2019. године, Друштво је изложено одређеном ризику од промјена цијена власничких хартија од вриједности. Наведена улагања се држе више за стратегијске сврхе, него за сврхе дневног трговања, и њима се активно не тргује.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)
39.3. Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)
(2) Ризик ликвидности

Управљање ликвидношћу је централизовано на нивоу Друштва. За управљање ризиком ликвидности одговоран је менаџмент Друштва који је успоставио одређене процедуре у вези са дугорочним и краткорочним управљањем ризиком ликвидности.

Друштво својом имовином и обавезама управља на начин који му обезбјеђује да у сваком тренутку испуњава све своје обавезе.

Друштво располаже довољним износом високо ликвидних средстава (готовина и готовински еквиваленти), као и континуираним приливом новчаних средстава од реализације услуга који омогућава да своје обавезе измирује у року доспијећа.

Друштво не користи финансијске деривате.

У циљу управљања ризиком ликвидности, Друштво је усвојило финансијске политике којима је дефинисана дисперзија у нивоима одлучивања приликом набавке одређених добара/услуга. Ова дисперзија је обезбијеђена утврђивањем лимита до којих поједина лица или органи у Друштву одлучују о некој набавци.

Рочност доспијећа финансијске имовине и обавеза Друштва на дан 31. децембра 2019. и 31. децембра 2018. године:

Финансијска имовина
31. децембар 2019.
Без камата

-Кредити и потраживања (укључујући готовину и готовинске еквиваленте)

				У Конвертибилним маркама	
До 3 мјесеца	3-12 мјесеци	1-2 године	2-5 година	преко 5 година	Укупно
124,510,546	530,000	1,448,928	-	-	126,489,475
124,510,546	530,000	1,448,928	-	-	126,489,475
5,227,024	16,950	12,353	11,233		5,267,559
129,737,570	546,950	1,461,281	11,233	-	131,757,034

31. децембар 2018.
Без камата

-Кредити и потраживања (укључујући готовину и готовинске еквиваленте)

134,937,696	1,046,698	1,448,928	-	-	137,433,322
134,937,696	1,046,698	1,448,928	-	-	137,433,322

Са фиксном каматном стопом

-Фер вриједност по амортизованом трошку

Укупно

208,839	62,533,774	157,882	6,288,771	-	69,189,266
135,146,535	63,580,472	1,606,810	6,288,771	-	206,622,588

Финансијске обавезе
31. децембар 2019.

Остале обавезе по амортизованом трошку

-Без камата

-Инструменти по варијабилној каматној стопи

-Инструменти по фиксној каматној стопи

Укупно

				У Конвертибилним маркама	
До 3 мјесеца	3-12 мјесеци	1-2 године	2-5 година	преко 5 година	Укупно
108,368,860	15,812,159	9,204,359	4,400,618	-	137,785,995
9,379,698	72,582,057	71,505,356	156,628,515	24,261,332	334,356,957
6,483,672	12,159,890	14,858,462	28,866,318	8,228,867	70,597,209
124.232.231	100.554.105	95.568.177	189.895.450	32.490.198	542.740.161

31. децембар 2018.

Остале обавезе по амортизованом трошку

-Без камата

-Инструменти по варијабилној каматној стопи

Укупно

64,288,779	5,178,561	-	-	-	69,467,340
7,475,855	21,395,733	36,344,220	83,033,011	40,502,170	188,750,989
71,764,634	26,574,294	36,344,220	83,033,011	40,502,170	258,218,329

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

39.3. Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)

(2) Ризик ликвидности (наставак)

Преглед доспијећа финансијских инструмената (имовине и обавеза) је направљен на основу недисконтованих новчаних токова финансијске имовине и обавеза, укључујући и камате на ту имовину које ће бити зарађене (осим на средства за која Друштво очекује да ће се новчани ток појавити у другом периоду), односно на основу најранијег датума када се од Друштва може тражити да плати насталу обавезу.

Износи укључени у претходне табеле за финансијске инструменте (имовину и обавезе) по варијабилним каматним стопама могу бити предмет промјене уколико се промјене у варијабилним каматним стопама буду разликовале од процијењених каматних стопа утврђених на крају извјештајног периода.

(3) Кредитни ризик

Кредитни ризик се односи на ризик да друга страна неће испунити своје уговорне обавезе према Друштву, што ће резултовати финансијским губитком Друштва. Друштво је усвојило политике у вези са праћењем кредитне способности партнера, као и захтијевања одређених обезбјеђења (коллатерала), у случајевима гдје је то могуће, а у циљу смањивања ризика од потенцијалних финансијских губитака насталих неиспуњавањем одређених уговорних обавеза.

Кредитни ризик настаје код потраживања од правних и физичких лица, готовине и готовинских еквивалената, депозита у банкама и финансијским институцијама, као и преузетих обавеза.

Друштво је изложено кредитном ризику у ограниченој мјери. Обезбјеђење од кредитног ризика успостављено је предузимањем одређених мјера и активности на нивоу Друштва. У случају неблаговременог измиривања обавеза корисника услуга према Друштву, истима се онемогућава даље коришћење услуга.

Поред тога, Друштво нема значајну концентрацију кредитног ризика у вези са потраживањима, јер има велики број међусобно неповезаних купаца са појединачно малим износима дуговања. Поред онемогућавања даљег коришћења услуга, користе се и слједећи механизми наплате: репрограмирање дуга, компензације са правним лицима, утужења, вансудска поравнања и остало.

Наплата кредита датих запосленима у Друштву се обезбјеђује кроз административне забране, односно умањење плата за адекватан износ рата, док запослени који напуштају Друштво, уговором регулишу начин исплате преосталог дијела износа кредита у тренутку одласка из Друштва.

У циљу минимизирања кредитног ризика, Друштво је развило и одржавало оцјену кредитног ризика Друштва како би категоризовало изложености према степену ризика неиспуњавања обавеза. Информације о кредитном рејтингу пружају доступне независне рејтинг агенције, у случају да нису доступне, Друштво користи друге јавно доступне финансијске информације и властите податке о трговању Друштва како би оцјенило своје главне купце и остале дужнике. Изложеност Друштва и кредитни рејтинг својих уговорених страна се континуирано прате и укупна вриједност закључених трансакција се шири међу одобреним партнерима.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)
39.3. Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)
(3) Кредитни ризик (наставак)

Тренутни оквир за оцјену кредитног ризика Друштва састоји се од сљедећих категорија:

Категорије	Опис	Основе за признавање очекиваних кредитних губитака
Приходујући	Уговорена страна има низак ризик од неиспуњавања обавеза и нема доспјеле износе	12-мјесечни очекивани кредитни губици
Сумњива	Износ је у кашњењу >30 дана или је дошло до значајног повећања кредитног ризика од почетног признавања	Животни вијек очекиваног кредитног губитка – без исправке
Неиспуњење обавезе	Износ је у кашњењу >60 дана или постоје докази који указују на то да је имовину потребно умањити	Животни вијек очекиваног кредитног губитка – са исправком
Отпис	Постоје докази који указују да је дужник у озбиљним финансијским потешкоћама и да Друштво нема реалне изгледе за опоравак	Отписани износ

Табеле у наставку приказују кредитни квалитет финансијских средстава Друштва, уговорених средстава и уговора о финансијским гаранцијама, као и максималну изложеност Друштва кредитном ризику према оцјенама за кредитни ризик.

31. децембар 2019.	Нота	Екстерна класификација	Интерна класификација	12-мјесечни или очекивани животни вијек кредитног губитка	Бруто износ	Исправка вриједности	Нето износ
Дати кредити и пласмани	17	Н/П	Приходујући и неприходујући	Животни вијек	12,097,236	4,740	12,092,496
Потраживања	19	Н/П	Приходујући и неприходујући	Животни вијек	133,957,848	56,327,706	77,630,142
Остала потраживања	20	Н/П	Приходујући и неприходујући		2,002,073	684,177	1,317,896
Готовина и готовински еквиваленти	24	Н/П	Приходујући		41,497,361	-	41,497,361
Финансијска средства која се накнадно вреднују по амортизованој вриједности	16	Н/П	Приходујући		34,540	-	34,540
Фер вриједност кроз осталу свеобухватну добит	16	Н/П	Приходујући		26,600	20,276	6,324
					189,615,658	57,036,899	132,578,759

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)
39.3. Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)
(4) Фер вриједност

Фер вриједност финансијских средстава која нису вреднована по фер вриједностима

Изузев као што је наведено у наредној табели, менаџмент Друштва сматра да књиговодствена вриједност финансијских средстава и финансијских обавеза, признатих у приложеним неконсолидованим финансијским извјештајима, апроксимира њиховој фер вриједности.

	31. децембар 2019.		31. децембар 2018.	
	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
<i>Финансијска имовина:</i>				
Финансијска имовина чија се фер вриједност мјери по амортизованом трошку	34,140	31,414	54,157	50,003
Укупно	34,140	31,414	54,157	50,003

Претпоставке које су коришћене за процјену тренутне тржишне вриједности финансијских средстава/обавеза су сљедеће:

- За краткорочне пласмане, позајмице и обавезе, књиговодствена вриједност је приближна фер вриједности због њиховог кратког рока доспијећа.
- За дугорочне пласмане и обавезе за израчунавање фер вриједности користи се метод дисконтовања будућих новчаних токова по тренутној тржишној каматној стопи, која је на располагању Друштву за сличне финансијске инструменте.
- За хартије од вриједности расположиве за продају којима се тргује на активном тржишту израчунавање фер вриједности се врши на основу посљедње тржишне цијене наведених хартија од вриједности.

Наредна табела представља анализу финансијских инструмената који су вредновани након почетног признавања по фер вриједности груписане у нивое од 1 до 3 у зависности од степена могућности процјене фер вриједности.

- Ниво 1 одмјеравања фер вриједности произлази из котиране тржишне цијене (некориговане) на активним тржиштима за идентичну имовину и обавезе.
- Ниво 2 одмјеравања фер вриједности произлази из улазних параметара, различитих од котиране тржишне цијене обухваћене Нивоом 1, а које су видљиве из средстава или обавеза, директно (на примјер, цијена) или индиректно (на примјер, проистекло из цијене).
- Ниво 3 одмјеравања фер вриједности произлази из техника процјењивања које укључују улазне параметре за финансијска средства или обавезе, а који представљају податке који се не могу наћи на тржишту (неистражени улазни параметри).

	У Конвертибилним маркама			
	Ниво 1	Ниво 2	31. децембар 2019. Ниво 3	Укупно
<i>Финансијска имовина:</i>				
Финансијска имовина чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат (Напомена 17)	6,324	-	-	6,324
Укупно	6,324	-	-	6,324

Укупни добици приказани у укупном осталом резултату се односе на финансијска средства чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат (Нова банка а.д. Бања Лука, *Напомена 17*).

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
40. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА
40.1. Информације о сегментима

На дан 31. децембра 2019. године, извјештајни сегменти Друштва, у складу са МСФИ 8, су сљедећи:

1. Фиксна мрежа и интернет,
2. Мобилна мрежа.

40.2. Приходи и резултати сегмената

Приходи и резултати сегмената у години која завршава 31. децембра 2019. године дати су у прегледу који слиједи:

31. децембар 2019. године	У Конвертибилним маркама		
	Фиксна мрежа и интернет	Мобилна мрежа	Укупно
Приходи од продаје робе и услуга	156,110,668	258,160,840	414,271,508
Остали пословни приходи	3,421,133	5,658,306	9,079,439
Интерни обрачун између сегмената	66,389,424	28,996,885	95,386,309
Трошкови материјала, робе и везаних услуга	(10,280,527)	(48,027,255)	(58,307,782)
Трошкови запослених	(27,140,803)	(44,888,930)	(72,029,733)
Трошкови амортизације	(60,044,543)	(54,848,407)	(114,892,950)
Трошкови производних услуга	(47,351,523)	(38,593,421)	(85,944,944)
Остали пословни расходи	(8,246,261)	(17,703,949)	(25,950,210)
Финансијски приходи - каматоносни	334,023	552,451	886,474
Финансијски приходи - остали	3,081,073	5,095,871	8,176,944
Обезвређење финансијских средстава	(584,850)	(967,299)	(1,552,149)
Финансијски расходи	(2,376,798)	(3,931,052)	(6,307,850)
Интерни обрачун између сегмената	(28,996,885)	(66,389,424)	(95,386,309)
Добитак прије опорезивања	44,314,131	23,114,616	67,428,747
Порез на добитак	(2,412,666)	(3,990,375)	(6,403,041)
Нето добитак	41,901,465	19,124,241	61,025,706

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
40. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (наставак)
40.2. Приходи и резултати сегмената (наставак)

Приходи и резултати сегмената у години која завршава 31. децембра 2018. године дати су у прегледу који слиједи:

31. децембар 2018. године	У Конвертибилним маркама		
	Фиксна мрежа и интернет	Мобилна мрежа	Укупно
Приходи од продаје робе и услуга	176,089,484	238,144,966	414,234,450
Остали пословни приходи	5,562,475	10,125,755	15,688,230
Интерни обрачун између сегмената	62,026,019	30,960,937	92,986,956
Трошкови материјала, робе и везаних услуга	(12,737,962)	(46,232,976)	(58,970,938)
Трошкови запослених	(31,966,097)	(40,655,454)	(72,621,551)
Трошкови амортизације	(46,161,494)	(52,575,784)	(98,737,278)
Трошкови производних услуга	(54,313,887)	(51,866,944)	(106,180,831)
Остали пословни расходи	(8,201,114)	(13,693,056)	(21,894,170)
Финансијски приходи - каматоносни	673,473	896,152	1,569,625
Финансијски приходи - остали	92,354	292,527	384,881
Обезвређење финансијских средстава	(17,297)	(3,529,345)	(3,546,642)
Финансијски расходи	(708,034)	(1,017,487)	(1,725,521)
Интерни обрачун између сегмената	(30,960,937)	(62,026,019)	(92,986,956)
Добитак прије опорезивања	59,376,983	8,823,272	68,200,255
Порез на добитак	(2,981,765)	(4,200,978)	(7,182,743)
Нето добитак	56,395,218	4,622,294	61,017,512

Приходи и резултати сегмената приказани у претходним табелама (за годину која завршава 31. децембра 2019. и 31. децембра 2018. године) представљају приходе генерисане од продаје екстерним купцима. Приходи између сегмената у току периода су елиминисани.

Рачуноводствене политике извјештајних сегмената су идентичне као и рачуноводствене политике Друштва описане у *Напомени 3*.

Добитак сегмента представља профит сваког сегмента, са укљученом алокацијом свих трошкова и то на бази прихода остварених од стране сваког сегмента посебно. То представља критеријум по којем се извјештава према руководиоцима надлежним за доношење кључних одлука, у циљу алокације адекватних ресурса сегментима, као и анализе њихових резултата.

Приходи Друштва од главних услуга су детаљно приказани у *Напомени 5* уз неконсолидоване финансијске извјештаје.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

40. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (наставак)

40.3. Капитална улагања сегмената

Капитална улагања сегмената у току године су сљедећа:

	Фиксна мрежа и интернет	У Конвертибилним маркама Мобилна мрежа	Укупно
31. децембар 2019. године			
Капитална улагања (Напомене 12, 13 и 14)	101,787,522	54,676,906	156,464,428
31. децембар 2018. године			
Капитална улагања (Напомене 12 и 14)	94,459,080	58,351,489	152,810,569

Капитална улагања обухватају набавке нематеријалних улагања, имовине са правом коришћења, некретнина и опреме у току извјештајног периода.

41. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Република Српска и Босна и Херцеговина тренутно имају више закона који регулишу разне порезе уведене од стране надлежних органа. Порези који се плаћају укључују порез на додатну вриједност, порез на добитак и порезе на плате (социјалне порезе), заједно са другим порезима. Поред тога, закони којима се регулишу ови порези нису били примјењивани дуже вријеме за разлику од развијенијих тржишних привреда, док су прописи којим се врши имплементација ових закона често нејасни или не постоје.

Сходно томе, у погледу питања везаних за пореске законе ограничен је број случајева који се могу користити као примјер. Често постоје разлике у мишљењу међу државним министарствима и организацијама везано за правну интерпретацију законских одредби што може довести до неизвјесности и сукоба интереса. Пореске пријаве, заједно са другим областима законског регулисања (на примјер, питања царина и девизне контроле) су предмет прегледа и контрола од више овлашћених органа којима је законом омогућено прописивање јако строгих казни и затезних камата.

Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Друштва могу се разликовати од тумачења менаџмента. Као резултат изнесеног, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Друштву може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. У складу са Законом о Пореској управи Републике Српске, период застарјелости пореске обавезе је пет година.

То практично значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од тренутка када је обавеза настала. Ове чињенице утичу да порески ризик у Републици Српској и Босни и Херцеговини буде значајнији од оног у земљама са развијенијим пореским системом. Поред наведеног, Друштво има значајне трансакције са повезаним правним лицима.

Иако менаџмент Друштва сматра да Друштво посједује довољну и адекватну пратећу документацију у вези са трансферним цијенама, постоји неизвјесност да се захтјеви и тумачења пореских и других органа разликују од тумачења менаџмента. Менаџмент Друштва сматра да евентуална различита тумачења неће имати материјално значајних посљедица по неконсолидоване финансијске извјештаје Друштва.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

42. ТЕКУЋА ЕКОНОМСКА СИТУАЦИЈА И ЊЕН УТИЦАЈ НА ПОСЛОВАЊЕ ДРУШТВА

Као што се и очекивало, и у току извјештајног периода Друштво је било под одређеним утицајем погоршаних економских услова на тржишту Републике Српске и Босне и Херцеговине. Вјероватно је да ће Друштво и у наредном периоду, пословати у отежаним и неизвјесним привредним околностима, и то као посљедица слабљења општих економских активности у Републици Српској и Босни и Херцеговини.

43. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примијењени за прерачун девизних позиција извјештаја о финансијском положају у Конвертибилне марке, за поједине главне валуте су били сљедећи:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Евро (EUR)	1.95583	1.95583
Динар (RSD)	0.01663	0.01654
Амерички долар (USD)	1.74799	1.70755
Швајцарски франак (CHF)	1.79913	1.74208

BDO d.o.o. Banja Luka

Ive Andrića 15

78000 Banja Luka

Republika Srpska, BiH

Tel: +387 51 225 011

Fax: +387 51 225 012

www.bdo.ba

